

Kerstboek Zonneschijn

Alinda

W. de Haan - Utrecht

Andrea Mantegna: Madonna

Andrea Mantegna, Italiaan (1431—1506) is een echt Renaissanceschilder, d.w.z. hij heeft oog voor de anschouwelijke werkelijkheid. Aan die gave danken wij deze innig-menselijke, innemende Madonna, die tederheid paart aan verhevenheid, overgave aan ongereptheid. Rembrandt zelf is voor sommige zijner Madonna's bij Mantegna in de leer geweest.

KERSTBOEK ZONNESCHIJN 1950

Samengesteld door

D. A. CRAMER-SCHAAP

met illustraties van

JAN LUTZ

en

ADRI ALINDO

UTRECHT
UITGEVERSMAATSCHAPPIJ W. DE HAAN N.V.

I N H O U D

Omslag: ADRI ALINDO.

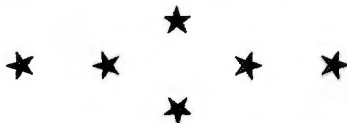
		Pag.
„En dit zal u het teken zijn . . .”	<i>door D. A. Cramer-Schaap</i> <i>ill. Jan Lutz</i>	5
Het Gouden Hartje	<i>door Elisabeth Gimberg</i> <i>ill. Adri Alindo</i>	18
Ole Philippus	<i>door Dora van der Meiden-Coolsma</i> <i>ill. Adri Alindo</i>	25
Een Kerstfeest in den ouden tijd	<i>door J. Wegelin</i> <i>ill. Adri Alindo</i>	36
Het Sterrenvrouwtje	<i>door M. C. van Oven-van Doorn</i> <i>ill. Adri Alindo</i>	46

„En dit zal U het teken zijn”

DOOR D. A. CRAMER-SCHAAP

ILLUSTRATIES VAN JAN LUTZ

MLARIUS van den dokter bezat drie voetballen: een handig dun gummiballetje, een grote blauwe en een echte leren, die je met een veter dicht moest rijgen. Met de laatste speelde hij Zaterdagmiddags met zijn vrienden op het weitje achter de hofstee van Arjaan Kostense, maar daar hoorde Lieven niet bij. Drie voetballen bezat Marius en Lieven bezat er geen een. Natuurlijk mocht hij mee trappen op het schoolplein in het vrij kwartier, of voor schooltijd, want Lieven was de crack van het dorp, maar oefenen kon hij nooit, enkel en alleen omdat hij geen bal had!

Lieven liep in z'n eentje naar huis, hij woonde helemaal achter het Watergat onder de duinen. Ruimte genoeg om balletjes te trappen. Maar jawel! Marius moest toch eigenlijk zeggen: „Hier Lieven, neem jij de kleine bal maar. Ik heb immers de grote blauwe nog?” Maar dat deed Marius niet. Die oefende liever in zijn eentje op het plein, of hij speelde met de jongens op het weitje, hij wilde nummer één zijn: de beste speler van het dorp.

Lieven bleef staan voor het raam van het winkeltje van Klaas Kik. Kijk, daar lagen zes ballen, een echte leren was er niet bij, die had Marius dan ook van zijn Oom in Amsterdam gekregen, maar de kleine gummi lag er en de grote blauwe ook. De prijs had Klaas er met inkt opgekrabbeld, 1.25 stond op de kleine en 2.10 op de grote.

Lieven zuchtte. Hoe zou hij ooit aan 1.25 komen? Vader had het niet, en Moeder ook niet. „'t Is niet makkelijk om tegenwoordig met een groot gezin rond te komen,” hoe dikwijls had hij het Moeder niet zuchtend horen zeggen. En Moeder had gelijk, al verbouwde Vader dan ook zelf zijn aardappelen, en al hadden ze hun eigen kippen, de boodschappen moesten toch elke Zaterdag gehaald worden bij Kosman: suiker en meel, en havermout en margarine en zeep voor de was. „Een tientje is tegenwoordig niets meer,” zei Vader, en dat wàs ook zo. Een tientje in een gezin met zeven kinderen — wat kreeg je er voor?

Lieven liep verder, z'n handen in z'n broekzakken, hij wilde niet meer aan

voetballen denken, maar of hij wilde of niet, z'n gedachten werden er naar toe getrokken.

Toen het huisje in het zicht kwam, begon Lieven wat langzamer te lopen. Als hij vroeg was, zou Moeder zeggen: „Toe Lieven, ga nog wat gras voor de konijnen snijden,” of: „loop even naar het strand en kijk of je niet wat hout vinden kunt. We zijn bijna door ons hout heen.” Soms stond Moeder al bij het hekje hem op te wachten, om hem een of ander karwei op te dragen, maar vandaag zat alleen de kleine Janneke met haar pop op schoot te leunen tegen het kippenhok.

„Moeder is weer ziek,” zei zij, toen hij langs haar liep. Lieven schrok. Moeder was pas ziek geweest, twee dagen had zij op bed gelegen en geen vin had zij kunnen verroeren van de rimmetiek. Aagje van dertien had moeten koken en zij had de pap aan laten branden en soda bij de aardappels gedaan.

Lieven beende vlug naar de achterdeur, schopte zijn klompen uit en stond meteen in de kamer. Daar zat Moeder in de stoel bij de tafel, zij had een rood gezicht, het zweet stond op haar voorhoofd en zij greep juist met bei haar handen naar haar rug.

„O, Lieven,” zuchtte zij, „het is er weer ingeschoten, toen ik me bukte om Arie op te nemen, schoot het er in, zodat ik niet eens overeind kon komen. Loop maar gauw terug naar het dorp en vraag aan de dokter om nog een flesje van dat spul, waar ik me verleden week mee gewreven heb.”

„Krijg ik niet eerst een boterham?” vroeg Lieven. Hij had honger, en een half uur naar het dorp en dan weer een half uur terug — vóór zessen kon hij niet weerom zijn.

Maar Moeder zei wrevelig, „een boterham kan je straks krijgen, ga maar gauw en loop hard. Jij denkt altijd alleen maar aan eten!”

„Nou ajuus dan,” mompelde Lieven en hij was de deur alweer uit. Janneke zat nog altijd bij het kippenhok.

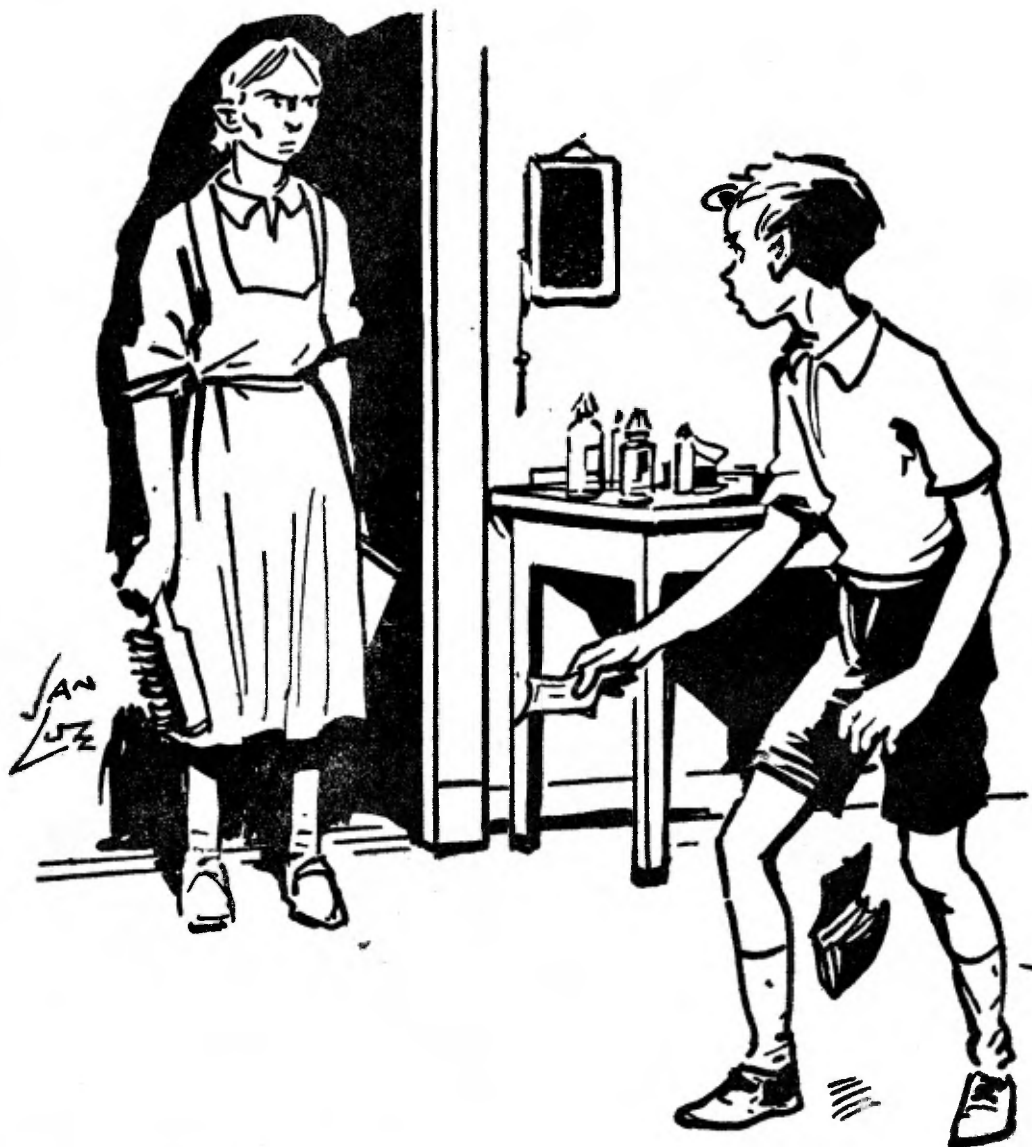
„Mag ik mee?” vroeg ze, maar Lieven gaf niet eens antwoord. Dat ontbrak er nog maar aan. Halverwege zou ze zeggen dat ze moe was en dan zou hij haar nog op zijn schouders moeten nemen ook!

Wat een strop dat hij nu juist het eerst thuis moest komen. Anders had Aagje de boodschap moeten doen. Maar Aagje ging Dinsdags altijd bij Opoe Braber boterham eten en Dingeman moest school blijven, dat had Marius nog tegen hem geroepen: „je broertje heeft een kikker meegebracht en nu moet hij honderd keer schrijven: „een kikker hoort in de sloot.”

't Was warm en het zandpad was mul, als hij nou zo'n balletje had dan zou de weg naar het dorp niet zo vervelend zijn. Dan kon hij lekker onder het lopen de bal voorttrappen. Maar nu . . .

Eindelijk, eindelijk stond Lieven weer op het dorpsplein, dat hij een uur geleden verlaten had, kijk, daar draafde Marius nog altijd achter zijn blauwe bal aan. Dat jong deed niet anders dan voetballen, en toch bracht hij er niet veel van terecht, die kleine rooie knul van Brouwer waar hij nu mee speelde, deed het stukken beter!

De deur van het doktershuis was altijd open, je hoefde alleen de knop maar om te draaien. Daar stond hij al in de brede marmeren gang waar het koel was en schemerig na het felle licht buiten.

Er was geen mens te zien.

Op een tafeltje stonden wat flesjes met gouden hoedjes. Zo'n flesje was het geweest waarin het smeersel van Moeder gezeten had, het gouden papiertje had hij aan Janneke gegeven.

Hij zou maar niezen of eens kuchen, licht kwam er dan iemand, misschien Mevrouw van de dokter, die maakte immers zelf de drankjes klaar, zij zou ook wel weten wat Moeder voor de „piene in de rik” hebben moest.

Lieven schraapte zijn keel, maar er kwam niemand, ook niet toen hij heel hard: „Volk” riep.

Zou hij naar Marius toegaan en vragen of hij mee mocht trappen? Maar nee,

eigenlijk mocht hij Marius niet! Marius was een klikspaan en een opschepper . Kijk, wat lag daar op de grond, onder de kapstok? Een zwarte portemonnaie. Zou mevrouw die verloren hebben? Of een van de mensen die ook in de gang op dokter of medicijnen hadden gewacht, net als hij? Hij zou het ding maar oprapen en op het tafeltje leggen. Wat zwaar was die portemonnaie. Je kon voelen dat er harde ronde dingen in zaten, zeker kwartjes, of misschien wel zilveren guldens of rijksdaalders. Zou hij eens kijken? Och, waarom niet, met kijken deed je geen kwaad.

Net zoals hij al gedacht had: een zilveren rijksdaalder zat er in, en een paar kwartjes en een papieren gulden. Wat rijk waren die mensen toch, want daar, in het middelste vakje — was dat niet een briefje van tien? Ze zouden die rijksdaalder misschien niet eens missen als hij hem er uitnam, en voor die rijksdaalder zou hij zo'n klein balletje kunnen kopen — maar dan had hij aan f 1.25 immers al genoeg? „Neem het,” zei een stem. „De voetbal! Je enige kans! „Neem het!”

Schuw keek hij om, neen, niemand zag het, haastig graaide hij naar het geld, eerst de gulden, nu nog het kwartje . . . Kraakte daar niet een deur? Hij keek om en liet van schrik de portemonnaie op de grond vallen, want op de drempel van de apotheek stond Mina in haar blauwe schort en met veeger en blik in de hand naar hem te kijken.

„Lelijke kleine dief!” riep ze met haar schelle stem, want Mina Bil, die Donderdags bij de dokter kwam werken, had een radde tong, daar kwam ze, de handveeger zwaaiend al naar hem toe, maar Lieven wachtte haar niet af, hij gooide de gulden en het kwartje op het tafeltje, bukte zich, en vlug als een aal schoot hij onder haar opgeheven arm door naar de deur. Met één sprong was hij de stoep af en toen: lopen wat hij lopen kon, of veldwachter de Lange hem al op de hielen zat!

Pas buiten het dorp, waar het bosje begon, minderde hij zijn vaart, sprong in de droge greppel en liet zich hijgend op de dorre blâren vallen.

Nu pas drong tot hem door wat hij gedaan had! Nooit zou Mina haar mond houden, op het ogenblik wist Mevrouw van de dokter al dat hij een dief was en Marius natuurlijk ook. Morgen zou iedereen op school en in het dorp het vertellen aan wie misschien nog niet op de hoogte was: „heb je het al gehoord: Lieven van lange Koos onder de duinen heeft geld bij de dokter gestolen.” Natuurlijk zou het Vader ook ter ore komen, als Dingeman of Aagje het hem niet vertelden, dan zou hij er op het dorp wel over horen, en Vader was niet voor de poes! Hij zou de roe nemen die in de schuur stond om de zonde uit zijn zoon te slaan. Lieven had al meer met die roe kennis gemaakt!

Wat moest hij doen, o wat moest hij toch doen! En meteen schoot een nieuwe schrik door hem heen: het smeersel voor Moeder waar zij op zat te wachten! Nooit dorst hij terug te gaan om het te halen, maar zonder dorst hij ook niet thuis te komen.

Waarom had hij toch dat geld willen nemen? 't Was of de duivel achter hem gestaan en in zijn oor gefluisterd had: „neem het! Nooit komt de kans meer terug! Marius drie voetballen en jij niets! Neem het!”

Lieven zuchtte diep, nimmer had hij zich zó rampzalig gevoeld, zelfs niet toen Vader hem met de roe gegeven had omdat hij bij het vechten Rinus de Vos

een blauw oog had geslagen, waarover de Vos bij Vader zijn beklag was komen doen. Want Rinus had zijn blauw oog dubbel en dwars verdiend om zijn klikken bij de meester, en de jongens hadden 't flink van hem gevonden dat hij Rinus had afgedroogd. Maar nu — nu had hij gestolen!

Huiverend, of hij het koud had, kwam Lieven overeind. Maar één troost was er: Maatje! Maatje was al zestien en diende bij de dominee, en of het nu daardoor kwam of dat Maatje van haar eigen zoveel verstand had, zij wist altijd overal raad op. 't Zou nu zowat kwart voor zes zijn, om half zes kwam zij uit haar dienst, zij kon dus elk ogenblik op haar fiets de hoek om komen.

Lieven sloeg de dorre blaren en takjes van zijn kleren, werkte zich uit de greppel en ging onder een sparretje op Maatje zitten wachten.

Daar kwam zij al aan, zij reed midden op de weg, zij had een rood doekje om haar hoofd waaruit blonde krulletjes piepten.

Lieven voelde zich opeens zo verdrietig niet meer.

„Heila!” riep hij toen zij vlak bij was.

Wat me die Maatje schrok, bijna was ze van haar fiets gevallen.

„Nare jongen!” zei zij, toen zij Lieven zag, „ik neem je toch lekker niet achterop, loop maar naar huis hoor,” maar toen zag zij meteen aan Lievens gezicht dat er iets mis was. Nee, die had haar niet voor de grap laten schrikken, hij

had natuurlijk weer wat uitgehaald.

„Wat is er?” vroeg zij. „Wat heb je?”

Het was een vreselijk verhaal dat zij met horten en stoten te horen kreeg. Maatje begreep het niet helemaal. Zij zette haar fiets tegen een boom.

„Kom maar eens naast me zitten,” zei zij, „je wilt toch niet beweren dat je geld gestolen hebt?”

„Willen stelen,” snikte Lieven, Maatje keek zo ernstig, het was of hij nu nog meer voelde hoe erg het allemaal was. Toen hij eindelijk uitgesproken had, zei Maatje lange tijd niets, zij dacht na.

„Stelen is een erge zonde,” zei zij eindelijk, „het staat in de bijbel: „Gij zult niet stelen.” God zal je er zeker voor straffen, Lieven,” en zij knikte wijs met het hoofd.

„Wat moet ik doen?” vroeg Lieven en hij keek Maatje smekend aan.

„God om vergeving vragen.”

Ja, dat wilde hij wel, dat leek hem helemaal zo moeilijk niet, maar hoe met het smeersel voor Moeder . . .”

„Ik zal dadelijk teruggaan om het te halen,” zei Maatje en zij greep haar fiets, „en ik zal ook aan de mensen vragen of zij er niet over praten willen. Voor Mevrouw ben ik niet bang, maar Mina . . . Mina is een grote roddelaarster . . . die zal nooit haar mond houden . . .”

„Nee,” zei Lieven benepen.

„En jij, jij gaat naar huis, en je vertelt alles aan Vader en Moeder,” ging Maatje verder, „en als je het niet doet, dan zal ik het doen.”

„Moet dat heus?” Lieven liet zijn hoofd hangen.

Maatje knikte.

„Het moet,” zei zij, „en nu ga ik, anders kom ik misschien te laat,” en zij stapte op haar fiets en trapte haastig terug.

Neen, die Maatje was helemaal zo onverstandig niet en het zou misschien allemaal nog wel goed gekomen zijn, als Mina er niet geweest was. Mevrouw kon het geval best begrijpen toen Maatje met haar gesproken had, maar Mina had het al in kleuren en geuren aan Marius verteld en daarna aan de bakkersknecht, die een drankje kwam halen en ten slotte ook nog aan de postbode, die met een kwitantie kwam. Ja, en toen was het praatje natuurlijk niet meer te stoppen. Toen Lieven de volgende morgen bij school kwam, kon hij aan de jongens dadelijk merken dat zij het wisten. Het werd stil toen hij bij de groep kwam, zij keken hem allemaal aan en hij zag dat Marius Chris van de bakker aanstootte, die begon te lachen.

Stug liep hij door. Anders was hij het die de leiding bij de spelletjes had, altijd wist hij wat ze zouden gaan doen, nu was hij met zijn houding verlegen. Natuurlijk hadden ze het over hem gehad toen hij aan kwam lopen, waarom had Chris anders zo geniepig staan lachen — — maar als ze niets met hem te maken wilden hebben, ook best, dan moesten ze zich zelf maar zien te vermaken. Hij slenterde door tot de smidse en bleef met zijn handen in de zakken naar het beslaan van het paard van Jan Hanse staan kijken tot hij de schoolbel hoorde. Het laatst van allen kwam hij de klas binnen.

„Ik dacht al, Lieven is te laat vanmorgen,” zei meester.

Lieven mompelde iets en zocht naar het rekenboekje in zijn lessenaar.

Zoals het die morgen gegaan was, zo bleef het. Er was een scheiding gekomen tussen Lieven en de jongens, het ging niet eens zozeer van hen uit als van hemzelf, hij verbeeldde zich dat iedereen hem als een dief beschouwde, en trok zich terug.

„Jôh, doe niet zo flauw, speel toch mee,” zei Kees Bakker de volgende morgen in het speekwartier, toen hij Lieven er weer tussen uit zag snappen naar de smid, maar Lieven haalde de schouders op en liep door.

Marius draafde met de helft van de klas achter de blauwe bal aan en was het bij ongeluk of met opzet dat hij hem net tegen Lieven's achterwerk trapte? Maar Lieven keek op noch om en ergerde zich aan het hoeratje dat achter hem opsteeg.

Moeder wist niet hoe zij het met hem had, sinds die geschiedenis met dat geld was hij omgedraaid als een blad aan de boom. Kwam hij anders strijk en zet over tijd thuis, nu zag zij hem al voor half vijf het hekje binnenstappen, trok hij anders een lelijk gezicht wanneer hij gras moest snijden of drijfhout zoeken, nu zag zij hem, voor zij een woord gezegd had, al met mes en mand er op uit gaan. Tegen de zusjes en broertjes was hij wrevelig, geen vriendelijk woord kwam over zijn lippen, en had zij vroeger gezocht om de ontelbare boterhammen die hij kon verstouwen, nu schudde hij na de tweede al zijn hoofd: „ik niet meer, Moeder.”

Eerst had zij hem uitgelachen, maar nu een paar weken voorbijgegaan waren en het zo bleef, begon zij zich ongerust te maken. Zij vroeg er Aagje eens naar, die een klas hoger zat.

„Op school is het net zo,” zei Aagje, „er is geen aardigheid meer an, zeggen de jongens.”

Moeder schudde haar hoofd, zij wist er niet goed raad op. Zou hij nog altijd tobben over dat geld? Maar er was thuis niet eens veel over gesproken, hij was er uit zichzelf over begonnen en hij had er echt spijt over gehad.

„Laat het nooit meer gebeuren,” had Vader gezegd en de roe was achterwege gebleven.

Moeder zuchtte, zij voelde zich zelf schuldig. Hoe graag had zij het kind de voetbal gegeven waarnaar hij zó verlangde, want Maatje had haar verteld wat er hem toe gebracht had. Maar hoe kon zij ooit één gulden en vijf en twintig cent uitsparen op het huishoudgeld? Kwam zij toch al niet elke week te kort? Intussen lag Lieven in het zand tegen een duinhelling en keek met half toegeknepen ogen naar het opkomen van de vloed.

Er was geen wind, het water was rimpelloos en hij kon duidelijk de zeehonden op de grote zandplaat zien liggen.

Op het strand was het stil, twee scholeksters, zeelieuwen noemde het dorp ze, tripten door het natte zand, de oranje snavels waren voortdurend in de weer. Wat meeuwen zeilden loom door de lucht.

Een troepje kinderen, met een auto op deze warme dag in October naar het strand gekomen, werkten haastig aan een groot fort. Ze sloegen kletsend met hun schoppen op het natte zand, en een meisje was bezig figuren van schelpjes te leggen op de hoge wal.

Lieven haalde er minachtend zijn schouders over op, kindergedoe vond hij het. Maar opeens was hij een en al aandacht.

Een paar jongens kwamen de hoge trap af. Zelfs op deze afstand herkende hij ze terstond: Chris van de bakker en Jan Gelijne.

Ze liepen door tot het water, Chris bukte zich en keilde een stuk hout in een omkrullende golf, toen slenterden ze de andere kant op.

Lieven haalde verruimd adem, hij hoefde zich dus niet te verbergen.

Hij ging overeind zitten, een diepe rimpel groefde zich weer boven zijn ogen. Hij had zo lekker liggen soezen zonder aan iets te denken dan aan de zeehonden en de zeelieuwen, nu had de aanblik van Chris en Jan weer alle zorgen van de laatste weken bij hem wakker geroepen.

Had iemand het vorig jaar tegen hem gezegd dat hij zou proberen de jongens te ontwijken, hij zou het niet geloofd hebben. En nu? Was hij niet het liefst de duinen ingelopen, toen hij ze de trap af zag komen?

En dat alles om dat stomme geld, of liever om die stomme voetbal!

„God zal je er zeker voor straffen, Lieven,” had Maatje gezegd en Maatje had gelijk gehad. Het was Gods straf dat hij hier nu in zijn eentje lag en schrok als hij zijn vroegere vrienden aan zag komen.

Hij sprong overeind en schudde zich als een natte poedel, met een paar sprongen was hij het duin af, nu was hij het die een stuk hout opraapte, en wagsmeet, verder dan Chris, achter de golven plonsde het in het water zodat de druppels opspatten. Het was of hij met dat stuk hout zijn zorgen weg had willen werpen. Als je dat maar kon! Ze waren er nog altijd.

„Zo, Lieven,” zei opeens een stem achter hem, en toen hij betrapt omkeek, zag hij de dominee, waar Maatje diende, achter hem staan.

Verlegen wendde hij zijn ogen af en dadelijk dacht hij weer: „zou dominee het weten? Zou Maatje het verteld hebben?” Maar de dominee scheen niets te merken van wat er bij hem omging. „Lekker weertje, hè?” zei hij, „net zomer,” en toen, „’t komt mooi uit dat ik je hier toevallig zie. Ik had juist wat met je willen bepraten.”

De kleuren sloegen Lieven uit, het liefst was hij hard weggelopen, want natuurlijk zou dominee nu over dat rare praatje beginnen, maar dat viel mee.

„Wat voeren jullie zo Zaterdagmiddags uit?” vroeg hij.

Lieven haalde zijn schouders op. „Niks. Niks bijzonders tenminste. Wat op het erf scharrelen of een boodschap voor Moeder doen.”

„Zo,” de dominee dacht na, „jullie houden nog al van voetballen hè?”

Dat woord „voetballen” gaf Lieven opnieuw een schok, maar er bleek werkelijk niets achter te zitten, want de dominee ging verder, „ik loop, om je de waarheid te zeggen, al een tijd rond met het plan een Zaterdagmiddagclub op te richten. Je moet n.l. weten dat ik vroeger zelf een prima rechtsbuiten was. Ja, daar lach je nou om, maar ik sta je niet voor de gek te houden. Ik zat in een club en die heette G.V.A.V. een beroemde club, die nog altijd bestaat. Ik heb in heel wat wedstrijden mee gespeeld. En wil je wel geloven, Lieven, als ik jullie zo van uit mijn studeerkamerraam ’s morgens bezig zie, dat dan vaak de lust me bekruipt de boeken op zij te schuiven en mee te gaan doen? Maar we hoeven het niet alleen bij voetballen te laten, jullie hebben allemaal ’s wintersavonds tijd over, dan wordt die voetbalclub meteen een jongensvereniging, één avond in de week! Handig ben ik niet, dat wil ik wel bekennen, maar hierbij zou meester Kristelijn de leiding moeten nemen. En we hebben al een werkplan ook: versierselen maken voor de kerstboom van de Zondagsschool! Die zag er vorig jaar maar kaaltjes uit en zilveren ballen en slingers en hoe dat spul verder heet, is maar een dure liefhebberij. Nu heeft meester Kristelijn twee prachtige modellen, één van engeltjes en één van kerstklokken, ik heb ze zelf gezien. Een beetje zagen en een beetje verven en we hebben de mooiste Kerstversiering die we denken kunnen! Zou daar nou geen belangstelling voor bestaan onder de jongens?”

Lieven was er op eens helemaal in. Een voetbalclub onder leiding van een echte voetballer, het kon toch immers niet mooier. En die jongensvereniging leek hem ook wel, meester Kristelijn was een aardige meester, en je kon er nog wat leren ook. „Nou, ik denk van wel...” begon hij, maar ineens doofde zijn geestdrift, een paar weken geleden zou hij er enthousiast over zijn gebleven, maar nu... „U moet het de jongens maar eens vragen,” zei hij zacht.

„Ik? Welnee, dat moet jij doen. Dat is veel leuker! Als ik er over begin zal het lang zo’n succes niet hebben, als wanneer jij met mijn plan voor de dag komt. Ik reken er op, en dan hoor ik het wel,” en voor Lieven nog iets in het midden kon brengen, gaf dominee hem een klap op z’n schouder, draaide zich om en verdween, Lieven met tegenstrijdige gevoelens achter latend.

Van de ene kant leek het hem een plan waar je niet anders dan ja op zeggen kon, maar wat zouden de jongens zeggen als hij er mee voor de dag kwam? Of liever — misschien zouden ze wel helemaal niets zeggen, en er hun schouders over ophalen.

Hij besloot er die avond eens met Maatje over te spreken en Maatje was helemaal niet verrast. 't Was eigenlijk net of zij er al alles van wist.

„Maar natuurlijk moet je het doen,” zei zij, „dominee rekent er op. En bovendien, je hebt je nu lang genoeg achteraf gehouden, heus Lieven, de jongens willen niets liever dan dat alles weer gewoon is.”

En zoals altijd bleek Maatje ook dit keer het bij het rechte eind te hebben. De volgende morgen greep hij, toen hij langs Kees Bakker liep, opeens diens pet en gooide hem in de lucht. Er ging een opgewonden hoeraatje op onder de jongens: Lieven deed weer mee! Jan Gelinse sprong hem van pure opgewondenheid op de rug en al gauw rolden ze in een vriendschappelijk gevecht over het gras terwijl de jongens er aanmoedigend omheen stonden. Toen de schoolbel ging, was de vrede getekend en hoorde Lieven er weer bij.

In het vrij kwartier kwam hij, een beetje schuchter nog, met het plan van de dominee voor de dag en de meeste waren er dadelijk voor te vinden. Alleen Hubrecht van de kruidenier, die Zaterdagmiddags boodschappen rond moest brengen, viel af, maar hij gaf zich wel op voor de avondclub. Elf namen kon Lieven voor de voetbalclub opschrijven en veertien voor 's avonds.

Die avond kon hij maar niet in slaap komen, nu zou je denken: van blijdschap, alles was immers weer in orde, de eenzaamheid was verbroken, maar net als vroeger was het toch nog niet! Waarom eigenlijk niet? En opeens wist hij het: er was eigenlijk niets veranderd! Hij hoorde er weer bij, maar de last drukte nog even zwaar. Had God hem nu wel echt vergeven en zouden de jongens hem ooit weer echt vertrouwen? Zo lag hij te tobben en met niemand kon hij er over spreken, zij zouden hem niet begrijpen. Zelfs Maatje niet, zij zou natuurlijk zeggen dat hij ondankbaar was. Alles was toch weer gewoon, wat wilde hij meer? En toch... kon hij maar iets doèn om te laten zien, dat hij er spijt van had. Maar wat?

Hij hoorde Vader en Moeder naar bed gaan, Dingeman riep wat in zijn slaap en de houtwurm in de balken zat rusteloos te knagen. Eindelijk sliep hij in.

„Of jullie vanavond om zeven uur in de consistorie komen. Ik bedoel de jongens die aan de clubs meedoen,” kwam Maatje de volgende morgen bij school zeggen. Die dominee zette er haast achter! Ze staken de hoofden bij elkaar. Wat zou er besproken worden?

„Natuurlijk een bestuur kiezen!” riep Dingeman v. d. Vate wiens Vader in het Bestuur van de Mannenvereniging zat, en er dus meer van wist.

„En een naam,” zei Chris van de bakker. „Een voetbalclub moet een naam hebben.” „En de contributie vaststellen,” riep Dingeman weer.

Dat was minder leuk. „Als het maar niet te duur wordt,” zei kleine Kees v. d. Have, die geen Vader meer had, bezorgd.

Die avond waren ze allemaal present. Je kon dadelijk zien dat het een gewichtige vergadering was, want dominee en meester Kristelijn zaten achter de groene tafel en vóór dominee lag de voorzittershamer. Hij begon met een mooie rede, waarin hij veel over de kerk zei. Dat het pas goed was als alles in je leven door de kerk heen ging: zowel je vreugd als je verdriet, je spel als je ernst. Dat het daarom helemaal niet gek was, wanneer de kerk maakte dat jongens konden voetballen. Die jongens konden dan weer maken dat de kerk ook goed voor de dag kwam, en daar zouden ze 's wintersavonds mee bezig kunnen zijn. Zo hiel-

pen ze elkaar en dat was goed, want ze hadden elkaar nodig.
Ze konden het allemaal best begrijpen en ze zongen uit volle borst:

*Neem mijn leven, laat het Heer
toegewijd zijn aan Uw eer.
Maak mijn uren en mijn tijd
tot Uw lof en dienst bereid.*

Toen kwam, net als Dingeman al voorspeld had, de Bestuursverkiezing. Lieven zat een beetje achteraan, hij vond het fijn dat hij er weer bij hoorde. Wie zouden ze kiezen? Marius natuurlijk, omdat hij een echte leren bal had, en Dik Kostense om het weijtje.

Over de voorzitter waren ze het zó eens, want dat werd natuurlijk dominee, maar dan moesten er ook nog een secretaris en een penningmeester zijn.

„Wie van jullie kan mooi schrijven?” vroeg de dominee, „want de secretaris schrijft de brieven voor zijn club. „Dingeman v. d. Vate,” riepen een paar. „En dan de penningmeester,” ging de dominee verder: „ja, zou dat niets voor Lieven zijn, ik weet van Maatje dat hij nogal secuur is.” Lieven kreeg een kleur. Waarom zei dominee dat nu! Hij vestigde de aandacht van de jongens op hem, terwijl hij zich juist zo stil mogelijk hield. Stel je voor: ze zouden hem als penningmeester kiezen! De dief!

Papiertjes gingen rond, want er werd schriftelijk gestemd. Twee namen moesten ze er op schrijven, de bovenste voor de secretaris en de onderste voor de penningmeester. 't Was een hele drukte opeens.

Er werd om potloden geroepen, en ze konden er maar drie ter tafel brengen. Zodoende was er zeker een kwartier verlopen voor zestien papiertjes in dominee's hoed waren beland.

Chris van de bakker en Kees v. d. Have werden aangewezen om de namen op te lezen en te tellen en daar begon het:

Dingeman — Marius.
Jan Gelijne — Marius.

Lieven zat stil te luisteren, zie je wel dat Marius de grootste kans maakte? Toen keek hij verrast op:

Dingeman — Lieven, las Chris en toen wéér:
Dingeman — Lieven.

Lieven's hart begon te hameren. Dus toch — er waren dus toch die hem gekozen hadden. Hij voelde zich warm worden:

Jan Gelijne — Marius, maar dadelijk daarop weer:
Marius — Lieven.
Chris — Lieven.
Jan — Lieven.

Vijf stemmen had hij al en Marius drie. Maar Marius liep in:

Jan — Marius. Vier tegen vijf!

Het zweet stond op Lievens voorhoofd, 't was net of hij Chris' stem van heel ver hoorde:

Lieven — Arjaan en toen weer
Arjaan — Lieven.
Dingeman — Marius.

Angstig telde hij: zeven stemmen, acht, negen, toen was het uit. Lieven 9 stemmen, Arjaan 1 en Marius 6 zei Keesje van der Have, terwijl Dingeman met acht stemmen de meerderheid had.

Dat gaf me een gejoel opeens.

„Mag ik de nieuwe bestuursleden verzoeken achter de tafel plaats te nemen,” zei dominee plechtig, „want ik mag toch zeker wel aannemen dat zij de benoeming aannemen?” en hij knikte Lieven eens toe, die verwezen op zijn stoel bleef zitten.

Dus tòch — hamerde het in zijn hersens, dus tòch — ze vertrouwen me — nu pas is het echt goed, wist hij opeens en met knikkende knieën liep hij achter Dingeman aan en ging op de stoel naast dominee zitten.

Wel zag hij, tegenover hem, Marius zijn schouders ophalen en een grimas tegen Arjaan trekken, maar het deed hem niets meer, het was niet in staat zijn blijdschap te temperen!

Die avond liep hij alleen naar huis, de hele weg kon hij wel zingen, zo gelukkig was hij.

„En?” vroeg Maatje toen hij de kamer binnen kwam, ze zag dadelijk aan zijn gezicht dat het gelopen was zoals Dominee had gehoopt.

„Dingeman secretaris,” zei Lieven.

„En penningmeester?”

Even bleef het stil. „Ik,” zei hij zacht.

Op het kerstfeest van de Zondagsschool zat Lieven op de achterste rij te kijken naar de grote kerstboom waaraan de engeltjes en de kerstklokken hingen, die de voetbalclub—jongensvereniging „De elf krielhanen” gezaagd en geverfd had. Ze stonden mooi tussen het groen en hij was er trots op.

Hoor, nu sprak dominee.

„Weten jullie waarom we vanavond zo blij zijn?” zei hij. „Niet om die stralende boom, en ook niet om de mooie versierselen waar we dit jaar zelf voor hebben gezorgd, en niet om de appels en de boeken die jullie straks mee naar huis mogen nemen, maar omdat op kerstmis God ons heeft willen tonen, dat hij ons lief heeft en vergeeft door in een klein Kind, zichzelf aan ons toe te vertrouwen. Het is of hij zegt:

„Hier ben Ik. Doe met me wat je wilt, ik houd van jullie en ik vertrouw je, wat je ook verkeerd gedaan hebt!”

Lieven keek op.

Dat begreep hij! Had hij ook niet verkeerd gedaan, en had God hem niet willen tonen dat hij hem had vergeven door juist hem de kas van de krielhanen toe te vertrouwen? Juist aan hem? En net zo had hij Jezus Christus aan alle mensen gegeven . . .

Even moest hij stilletjes in zichzelf lachen. Het was misschien wel heel oneerbiedig het doosje met de rammelende dubbeltjes van de club te vergelijken met het Kind Jezus. „Maar jongen toch,” zou Maatje zeggen als hij het haar vertelde, maar hij zou het haar niet vertellen. Dit hield hij voor zich zelf — en toch — en toch — hij had er door geleerd wat kerstmis eigenlijk was.

DOOR ELISABETH GIMBERG

ILLUSTRATIES VAN ADRI ALINDO

HARTELIJK GELUK met je verjaardag, kind en hier heb je een klein presentje. Pas er goed op."

„Hartelijk geluk met je verjaardag, kind en hier heb je een groot presentje. Pas er goed op."

Dat waren de verjaarswensen geweest van Grootmoeder en van Vader en Moeder. Ze klonken bijna hetzelfde en ze gingen allebei vergezeld van een cadeau, waarmee Femke dol gelukkig was.

Femke heette naar Grootmoeder, Femia, en nu gaf Grootmoe haar op haar tiende verjaardag een ouderwets, gouden médaljonnetje in de vorm van een hartje. Het kon open ook en dan zaten er piepkleine portretjes in van Vader en Moeder. Ze had het vaak bewonderd en even in de handen genomen om het aan alle kanten te bekijken en dan zei Grootmoeder:

„Later krijg je het, als je groot genoeg bent om er goed op te passen."

Nu op haar verjaardag, nu mocht ze het hebben, en dragen ook nog vandaag, omdat het feest was.

Van Vader en Moeder kwam het andere, heerlijke cadeau: een klein, wit hondje, een Keesje.

„Je moet er goed op passen," dat zeiden ze alle drie: Vader, Moeder en Grootmoe. „Je bent nu al tien jaar."

Van Jan-Jaap, haar broertje, kreeg ze een drinkbakje en een etensbakje „voor de hond".

't Stond erop in gele letters op het bruine aardewerk. O, ze zou er vast en zeker goed op passen, op beide geschenken: het médaljon keurig in het doosje bewaren tussen zijn rose watten en het hondje goed verzorgen. Trouw met hem uitgaan en altijd vers drinkwater geven. — O, ze zou —!

't Ging dan ook heel goed in het begin. Het médaljon lag veilig op zijn kus-

sentje, want na het feest had ze het nog niet weer gedragen en het hondje kwam niets te kort.

Fem stond er zelfs een half uur eerder voor op en dat was wat voor die langslaapster. Ze vond het niets erg om uit het warme bed te komen, nu de maand November zacht en mild bleef. Maar toen de gure dagen aanbraken, toen werd het moeilijker. Toen was het zo behaaglijk onder de dekens; ze trok ze haast vanzelf nog wat hoger op als de regen de ruiten striemde. En al jankte Keesje, eerst zachtjes en dan al dringender, dat hij uit moest, Femke hoorde het niet, of deed maar zo.

Moeder riep haar dan natuurlijk en dan moest ze wel. Maar soms was ze zo laat, dat ze eigenlijk geen tijd meer had voor het kleine dier. Dan trok ze het zo hard voort aan zijn riempje, dat het er van jankte.

Jan-Jaap liet Keesje nu al dikwijls uit.

„Nou, mij best hoor,” dacht Femke dan. Maar Vader vond het niet best. En helemaal niet, toen het drinkbakje niet meer schoongemaakt werd en Jan-Jaap dat ook maar ging doen.

„Je zou er goed op passen,” zei Vader. „Maar je deed het niet, daarom moet het hondje nu maar van Jan-Jaap zijn, die zorgt er wel voor.”

„O, Vader.” Femke schrok ervan, want ze hield echt wel van het hondje. Dat was ook niet moeilijk, zo'n leuk speels wolletje. Maar wel moeilijk was het, om er goed voor te zijn. Om het op tijd uit te laten en zijn eten en drinken te geven.

En vreemd: nu ze het niet meer mocht, nu wou ze het juist wel weer, maar nu deed Jan-Jaap het.

Toch kreeg ze nog een kansje, toen Jan-Jaap ziek werd en een paar dagen in bed moest blijven. Toen moest Femke het weer doen.

„Gelukkig,” dacht ze eerst en deed haar best. Het kleine dier ging ook weer een beetje meer van haar houden. Maar na een paar dagen was het al mis. Ze kon haast niet uit dat warme bed komen en Keesje jankte klagelijk.

„Koest! Naar beest!”

Nou moest ze er wel uit, anders hoorden Vader en Moeder het. En daar riep Jan-Jaap al.

Wacht, nou wist ze er wat op.

Vlug schoot ze in haar pantoffels, nam het hondje uit de mand en zette het op de stoep.

„Nu kon hij het best zelf vinden. Hij was al zo gewend en bekend in de straat en zij kon lekkertjes nog een beetje bijwarmen in bed.

Maar ze lag nog niet, of ze hoorde iemand gillen en er knarsten autoremmen. Nog eens dat gillen, of was het janken? — Ze vloog naar het raam.

Daar stond een auto bij de voordeur, daar omheen een paar mensen en Vader praatte in de gang.

Jan-Jaap schreeuwde en wat was dat akelige kermen? Deed Keesje dat?

Ze durfde niet naar de gang, bevend stond ze bij de deur, de knop in de hand. Daar reed de auto weg en Jan-Jaap schreide maar.

Nog even wachtte ze, dan liep ze op blote voeten naar de huiskamer.

Daar stond Vader, aangekleed om uit te gaan, met het hondje in zijn armen. Het dier jankte zachtjes. Femke durfde nauwelijks kijken, maar o, wat hingen

die voorpootjes er akelig bij...

Jan-Jaap was uit zijn bed gekomen en schreide maar, tegen de tafel aangeleund.

En zei er nu maar iemand iets! Ze waren alle drie bezig met het arme beestje. Ze keken niet eens naar haar. Ze durfde niet dichterbij komen.

„Ga nu maar gauw,” drong Moeder aan.

„Dat kleine stakkertje.”

Toen was Vader ineens weg en nu pas zag Femke overal bloedvlekken, op het zeil, op het kleed, op de tafel, overal lagen ze.

„Moeder,” fluisterde ze; maar Moeder troostte Jan-Jaap en bracht hem weer naar bed.

Ze voelde hoe haar mond droog en strak werd en hoe haar lippen beefden.

„Moeder!” riep ze en 't klonk raar schor.

Moeder keek alleen even om en Jan-Jaap schreeuwde:

„Ellendig kind!”

Toen stond ze alleen in de kamer. De klok wees al half negen. Wat moest ze nou?! Ze kwam vast niet meer op tijd: ze moest om kwart voor negen binnen zijn. Radeloos propte ze een reepje brood van haar bordje in de mond, toen rende ze naar haar kamertje, schoot in de kleren, en vond, gelukkig, de schooldeur nog niet gesloten.

Maar die dag ging alles verkeerd: Ze kende haar huiswerk niet, wist niet wat er gevraagd werd, toen ze ineens een beurt met lezen kreeg. Ze kòn er immers haar hoofd ook niet bijhouden, want wat was er verder met Keesje gebeurd? Waar had Vader hem heengebracht, het hondje zou toch niet... en toen vielen er op haar dictée ook nog grote warme druppels, die het schrift vlekkelig en vuil maakten.

En nog was de narigheid niet voorbij, al leek alles om vier uur, toen ze thuis kwam een beetje beter. Keesje lag met twee stijf in gips verpakte voorpootjes

in zijn mandje. Hij piepte nog wel eventjes angstig zo nu en dan, maar hij at toch zijn bakje pap helemaal leeg.

Fem zat bij hem geknield toen hij nog eens de rand schoon likte.

„Moeder, hij eet,” zei ze en ze wist zelf niet, dat ze bijna schreide. Ze haalde het zachte kussentje uit haar poppenwieg en heel voorzichtig schoof ze dat onder de kop van Keesje.

„Hij eet, Moeder,” zei ze nog een keer en duwde haar hoofd tegen Moeders schouder.

Moeder streek haar zachtjes over het haar en toen trok ze haar dochttertje als een klein meisje op schoot.

„Dat is wel heel erg met Keesje, Fem.”

Fem knikte alleen maar en veegde haar tranen af aan Moeders mouw.

„Het arme, kleine ding had wel dood kunnen zijn,” ging Moeder voort. „Een dier is weerloos, het kan niets zeggen, zich zelf niet helpen. Niet zelf naar buiten gaan, geen deur openmaken. En van het verkeer begrijp het niets. En jij liet het in de steek...”

„Zou Kees nou — dood — gaan, Moeder?”

Femke kon dat vreeslijke woord bijna niet uitspreken.

„We zullen het allerbeste hopen. De veearts heeft de pootjes zo goed mogelijk in gips gezet. Het diertje zal wel veel pijn hebben. En nu moet het met alles geholpen worden. Want staan kan hij de eerste dagen niet.”

„O, ik zal alles voor hem doen, heus alles.”

„Daar reken ik op, Femke,” zei Moeder ernstig en verder zweeg ze gelukkig. Nog even bleef het kind op Moeders schoot zitten. O, het was wel heel ernstig met het hondje, maar ze mocht nog wat goed maken. Ze kon nog helpen. Ze wou wel alles doen, meteen beginnen. Het diertje in de armen nemen en er mee heen en weer lopen. Maar dat vond Moeder niet goed, natuurlijk niet.

„Straks mag je hem even mee naar buiten nemen,” beloofde ze.

Maar Femke was zo berouwvol en opgelucht tegelijk, dat ze wat doen moest. Ze moest nu meteen haar goeie wil tonen, laten zien, dat ze werkelijk haar best zou doen.

Wat kon ze nou? O, wacht, zo vaak bromde Moeder over de rommel in haar kastje. Dat zou ze eens keurig opruimen.

Ze begon vol moed en vak voor vak werd werkelijk netjes. Nu de laatjes nog. In het ene bewaarde ze haar kleine snuisterijen: een zilveren stoofje — piepklein, een beeldig zakkammetje met glinsterende steentjes in de rand, een vulpotlood aan een roodzijden koordje, een klein beertje, van hout, dat Vader eens had meegebracht uit Zwitserland en ook het doosje met Grootmoe's médaljon.

Ze bekeek haar schatten een voor een, maar toen ze het doosje opendeed...

Nee, dat kon toch niet, ze draaide het om en om, pakte telkens weer de rose watten eruit. Maar o, het kostbare gouden hangertje was weg.

Versuft bleef ze even met het lege doosje in de handen op de grond zitten. Dan begon ze koortsachtig te zoeken. Ze had zoveel rommel overhoop gehaald, daar lag het natuurlijk nog tussen, al begreep ze eigenlijk zelf niet, hoe dat kon, want het doosje was toch niet open en niet uit de la geweest.

Weer pakte ze haar hele kastje uit, angstig en gejaagd, maar geen médaljon

glinsterde haar tegen.

En daar riep Moeder:

„Femke, neem Keesje even mee naar buiten. Zet hem voorzichtig neer in het plantsoentje aan de overkant.”

Ze stond op en liet zich meteen weer op de vloer zakken, ze moest immers eerst nog zoeken...

In eens voelde ze een stomp: Jan-Jaap was zijn bed uitgekomen.

„Vooruit dan! Dierenbeul!” Ja, dat zei Jan-Jaap.

Ze kwam overeind en liep naar de huiskamer, in de deur bleef ze staan en keek met grote ogen naar Moeder, die verwonderd haar naaiwerk neerlegde.

Wat was er met haar dochtertje? Trok ze het zich zo erg aan van het hondje?

„Femke?”

En toen klonk het toonloos:

„Het doosje is leeg. Het doosje van Grootmoeder.”

Doodstil bleef het even in de kamer, even maar, want Vader kwam binnen en zei ernstig:

„Dat dacht ik wel: Femke is haar gouden hartje kwijt.”

Niemand sprak meer over het médaljon, dat niet werd teruggevonden.

„Toch moet je blijven zoeken naar je gouden hartje,” zei Vader nog een keer. En dat klonk net, of Vader er wat mee bedoelde... ze moest er telkens aan denken in de komende dagen, die naar kerstmis voerden. Sint-Nicolaas vierden ze bij Femke thuis nooit, wel Kerstmis. Grootvader, Moeders Vader, was een Engelsman. In Moeders jeugd werd ook het Kerstfeest gevierd, op Engelse wijze: ernstig en vrolijk tegelijk. En Moeder had die traditie in haar eigen huis voortgezet.

De voorbereiding tot dat Kerstfeest en vooral tot het kerstmaal gaf aan de maand December al heel in het begin een feestelijke kleur. Dan maakte Moeder vast de plumpudding, de echte Engelse kerstpudding, klaar en volgens oude gewoonte stopte Moeder daarin een paar kleine, zilveren speelgoedjes, van die figuurtjes, die aan een ouderwetse bedelarmband hangen. Het leuke stoffje had Femke het vorig jaar in haar portie pudding gevonden. „Charms” heten die in het Engels.

Zou Moeder dat dit jaar ook doen? Femke wist het niet, want ze kon niet helpen deze keer. Ze moest voor het hondje zorgen.

„Keesje heeft door jouw schuld een ongeluk gekregen, nu moet jij alleen hem beter maken,” vond Vader. Dat wou ze zelf ook het liefst en als ze dan het hondje voorzichtig oppakte en uitliet, en er vroeg voor opstond, schoten haar soms ineens vaders woorden in de gedachte:

„Je moet blijven zoeken naar je gouden hartje.” Het was net, of ze langzamerhand begon te begrijpen, dat vader daarmee niet alleen het sieraad bedoelde. Ook leek het wel, of het niet meer zo moeilijk was, vroeg uit het warme bed te stappen en 's avonds uit de behaaglijke kamer in de kou naar buiten te moeten. Vooral niet, nu het hondje vaak al met zijn staartje kwispelde als ze eraan kwam en alweer op zijn eigen pootjes staan en een beetje lopen kon. Met kerstmis was het weer helemaal beter zelfs.

„Nu is Keesje van jullie samen,” besliste Vader. „En neem nu maar om beurten „de week” om hem te verzorgen, dan komt er ook geen gekibbel.”

Alles zou weer goed geweest zijn, als het médaljon maar teruggevonden was. Vooral nu Grootmoe kwam kerstmis vieren zoals altijd.

Kerstfeest was toch het heerlijkste feest van het jaar! Het huis rook feestelijk naar dennegroen en een grote boom glinsterde en geurde in een hoek van de kamer.

Femke en Jan-Jaap hadden hem samen van de markt gehaald, een heel grote, en met Vader versierd. Een vrolijk Keesje met gezonde pootjes rolde achter een zilveren bal aan. O, het was allemaal weer vertrouwd! „Het rook in huis naar kerstmis!” Dat zei Jan-Jaap en zo was het ook.

Ze maakten met Vader weer nieuwe kaarsenhouders op de feesttafel van berkenblokjes en een takje groen en Femke mocht Moeder helpen dekken.

Eerbiedig zette ze midden op het glanzende tafellaken de grote Kerstkaars. Die zou straks het eerst branden en het symbool zijn van het grote Licht, dat eenmaal lang geleden op deze gedenkdag werd ontstoken in een armoedige stal, toen het kindeke geboren werd, het kindeke met het gouden hartje...

„Femke,” zei Moeder. Ze kleurde.

Zou Moeder gemerkt hebben, dat ze ineens aan het gouden hartje denken moest?

Wat later zaten ze allen om de tafel: Grootmoe, Vader, Moeder, Jan-Jaap en zij. De kerstboom brandde, maar het Christuslicht midden op de tafel wachtte nog op de hand, die dat ontsteken mocht. Die hand zou van een der beide kinderen zijn. Zo was het elk jaar geweest.

„Femke,” zei Vader.

Hij moest het herhalen, want het meisje staaarde met dromerige ogen in de glinstering van de kerstboomkaarsjes.

Ze toefde ver weg bij een armzalige kribbe, waar het stro aan alle kanten uitstak en waarin het Kindeke Jezus terneer lag.

Het Kindeke met het gouden hartje. De dieren, de os en de ezel keken met vochtige ogen toe. Ze behoorden bij die kleine kribbe en bij dat Kind, dat hun weerloosheid begreep en zeker goed voor hen zou zijn...

„Femke!”

„Ja, Vader,” antwoordde ze gedwee en begreep nog niet, dat zij de kaars van het Kindeke mocht aansteken.

Toen het tot haar doordrong, streek ze met bevende hand een lucifer aan en zette het vlammetje op de kerstkaars.

Ze voelde zich warm en gelukkig, omdat ze ineens besepte, wat Vader bedoeld had met het zoeken naar het gouden hartje.”

Ze bukte zich en nam Keesje, die aan haar schoenveter knaagde op schoot. Daar nestelde hij zich stil en tevreden, terwijl het vrouwtje luisterde naar Vaders ernstige stem:

„Nu mogen wij op deze Kerstdag allemaal ons kleine licht aansteken aan het grote licht van Christus. En daarbij denken we aan die armoedige stal, waarin dat Licht geboren werd, dat kleine Licht, dat een vlam van Liefde over de wereld wil laten schijnen.

Liefde voor onze medemens, liefde voor de dieren, die van ons afhankelijk zijn.”

Vaders ogen rustten even op het gebogen hoofd van zijn dochtertje, hij zag de glans van de kaarsenschijn over haar blonde haar en toen vouwde hij de handen en bad:

„Heer, op deze heilige Kerstavond vragen wij van U, dat in onze harten iets mag gaan ontgloeien van het brandende licht der Liefde. Geef ons de moed om trouw te blijven, zoeken naar het Gouden hart, dat Gij in deze wereld voor ons achterliet, amen.”

Stil ontstaken ze toen allen hun Kerstlichtje aan de Kerstkaars. Moeder hielp Femke, want het was haar of ze niet goed zien kon en Moeder hield daarna nog even haar hand vast.

Het kaarslicht voor haar ogen brak in een mist van tranen.

Ze genoten van Moeders feestmaal en Jan-Jaap bracht de plumpudding binnen, die hoog opvlamde aan alle kanten.

Ze kregen ieder een groot stuk op hun bord, waarvan ze heel voorzichtig aten, want ze kenden Moeders verrassingen en toen ineens proefde Femke een stukje metaal op haar tong.

Ze legde het voorzichtig op haar bordje en voor haar gelukkige ogen glansde daar in het kaarsenlicht: het kleine Gouden hart.

Grote Philippus

DOOR
DORA VAN DER MEIDEN-COOLSMA

ILLUSTRATIES VAN ADRI ALINDO

NATUURLIJK heeft Renske het allang gezien, dat het Kerstfeest wordt! Grote bodewagens hebben voor hun huis sparretakken en vráchten hulst afge- laden, en Pimmel heeft van de afgevallen rode besjes, die hij op straat had op- geraapt, een ketting en armbandjes voor haar geregen. En er zijn dozen geko- men met glanzend wit, rood en groen lint . . . en dan de kaarsen . . . Heel lange, witte, waar je haast stil van wordt. En kleine, rode dikkerdjes, die je doen den- ken aan kerstmannetjes. Lange, korte, in allerlei kleuren. Tot pieperkleintjes toe, die je zou willen gebruiken in een kerstboompje in het poppenhuis.

Ja, beneden, in de winkel, daar wordt het Kerstmis! In de werkplaats zijn Vader en juffrouw Bertie bezig kerststukken op te maken. Hun handen kleven van de hars. Als ze boven komen om thee te drinken in de warme huiskamer, dan ruikt Renske het Kerstfeest aan hun kleren. En tóch . . . Toch wordt het pas helemaal écht Kerstfeest, als het pak van tante Karin er is. Het is zo heerlijk, dat het da- delijk opengemaakt moet worden, omdat Moes allerlei lekkers in trommels moet opbergen. Tante Karin schrijft het trouwens ook. Zodra het pak verstuurd is, krijgen ze een briefkaart: „Het kerstpak is verzonden! Dadelijk openmaken, hoor. En als de kransjes soms zacht zijn geworden, leg ze dan nog even in de oven . . .”

Op een middag, als Renske uit school komt, ís de kaart er. Hij staat op de schoorsteenmantel, achter de adventskandelaber, die Renske maakte van twee

lege garenklosjes. Renske ziet hem dádelijk. Ze mag de kaart lezen en bekijken, al is er werkelijk niets bizonders aan te zien. Dan zet ze hem weer weg, achter het kandelaartje. Voor Renske horen die twee bij elkaar. De kleine kaarsjes in de halve klosjes, waarvan er al drie gebrand hebben, en de briefkaart van tante Karin, ze vertellen allebei over het feest dat komen gaat.

Renske woont midden in de stad, en de weg naar school is niet lang. Toch duurt het in November en December altijd een hele poos, voor ze weer thuis komt. Pimmel wordt er wel eens ongeduldig van. Om vier uur zit hij al in zijn uitkijkpost in de erker. „Waar blijft ze nu?” vraagt hij telkens. Maar Moeder wordt niet ongerust. „Ze kijkt naar de mooie winkels, Pimmeltje, naar alle lichtjes...” Een énkeltje gaat Moes dan wel eens met Pimmel Renske tegemoet. Dan kijken ze met hun drietjes. Ze staan zelfs stil voor het raam van hun eigen bloemenwinkel. En Renske knijpt Moes zachtjes in haar arm, als ze mensen hoort zeggen: „Wat is dié étalage weer prachtig! Toe, laten we eens even kijken!”

Maar nu de briefkaart van tante Karin is gekomen, nu hoeft Pimmel niet ongeduldig te worden. Zó vlug is Renske nog nooit uit school thuis gekomen. Maar telkens ziet ze het al aan Pimmels gezicht voor het erkerraam: het is er nog niet! Dan, als ze er eigenlijk niet eens meer aan dacht, want ze kregen hun rapporten, en de juffrouw heeft het laatste uur práchtig voorgelezen en allemaal een prettige vakantie toegewenst, dán vindt Renske, die babbelend met de vriendinnen thuiskomt, Pimmel op de stoep van hun huis. Hij heeft een dikke jas aan en een witte wollen ijmuts op. Hij staat te dansen op de stoep en hij klapt in zijn rode, koude handjes van de pret.

„Het is er! het is er!” roept hij blij. En Renske vergeet de vriendinnetjes, en ze ziet niet ééns dat Vader een nieuwe, prachtige Kerstétalage heeft gemaakt, waar de andere meisjes naar willen kijken. Ze holt met Pimmel de trap op, en ze maken zóveel leven, dat Moes eens komt zien, wat er wel aan de hand is.

In de huiskamer, midden op de tafel, op een oud kleed, staat het pak. Het is nog dicht, maar er ligt een schaar bij om de touwtjes door te knippen. „Gauw maar,” zegt Vader, die juist boven is gekomen om zijn thee te drinken. „Anders moet ik misschien weer weg.”

Renske's vingers trillen. Zij knipt de touwtjes door, en Pimmel doet het papier er af. Dan komt een bruine, stevige kartonnen doos te voorschijn. En als die opengaat... ja, dan is het bij Renske in de huiskamer ook Kerstmis. In het midden van de doos is er een grote, ronde trommel. Rood gelakt met groene figuurtjes. In de hoeken zitten zakjes van zilverpapier met rode lintjes dichtgebonden. Voor állemaal een zakje, zelfs voor juffrouw Bertie en voor Dientje, die drie morgens in de week komt werken. Moes doet de trommel eventjes open. Hij zit vol leuke koekjes. Die ruiken zo lekker! Pimmeltje zoekt of er geen gebroken koekjes zijn. En jawel hoor, dáar zit er ééntje, en dáar! Ze mogen er allemaal van proeven. Dat is nog maar het bovenste laagje van het pak! Er komt nog méér. Er komen doosjes met kransjes en klokjes, allemaal door tante Karin zelf gebakken. Want álles wat tante stuurt, maakt ze zelf. Er is een kerstkrans en een cake met rozijntjes en rode vruchtjes, en eindelijk, helemaal onderin het pak, liggen de cadeautjes. Voor Moes een gebreid vest, en voor Vader een paar wanten, voor Pimmel een das en een muts en wantjes die bij elkaar passen. Allemaal kleurtjes, rood en groen en wit en blauw en

grijs . . . Pimmel is juist erg bezig om de kleuren te leren, nu kan hij oefenen op zijn das, als hij uitgaat. Het laatste pakje is voor Renske. Er zitten gebreide pantoffeltjes in, met zachte leren zooltjes. Ze zien er zo echt warm en kerstmisachtig uit, rood, met kleine witte en groene steekjes. Renske heeft al een schoen uit, om ze te passen. Ja hoor, het past precies! Nu de andere nog. Maar als ze daar haar voet in wil steken, voelt ze er nog iets in. Een pakje! Het is een klein pakje in wit vloeipapier. Renske staat op één pantoffel en één kousvoetje. Wat zou het zijn? En dan houdt ze opeens Ole in haar hand. Ole, de kabouter, die als ze bij tante Karin logeerde, naast haar mocht slapen in het witte ledikantje. Ole, van wie het nóg moeilijker afscheid nemen was, dan van het blauw porceleinen serviesje voor de poppen, moeilijker dan van Steven, de poes, en misschien zelfs nog lastiger dan van de lieve tante Karin zelf.

De laatste keer, toen Renske bij tante Karin was, is Ole zelfs mee naar het station geweest om haar uit te wuiven. Dat is al twee jaar geleden. Renske kan er niets aan doen . . . ze heeft het gedaan, voor ze er erg in had, ze geeft het kaboutertje een zoen. Zijn baardje kriebelt tegen haar neus. Maar wat lachen zijn oogjes! Hij is blij, dat hij zijn vriendinnetje terugziet. Stellig! Zijn ogen zijn even blauw als tante Karin's ogen. Zijn haar is ook even wit als tante Karin's haar. O, en hij heeft een nieuw pakje aan, van vuurrood vilt. Zijn grijze broek en zijn verlakte laarsjes zijn dezelfde van vroeger. Maar hij heeft ook een nieuwe rode puntmuts. En helemaal aan het puntje bengelt een klein, gouden balletje. Ze zijn allemaal stil. Ze kijken allemaal naar het kaboutertje daar in Renske's hand. Eindelijk zegt Moes: „Daar mag je tante Karin wel een lange, lieve bedankbrief voor schrijven.” Er staan tranen in Moeders ogen. Vader knikt. Op dat mooie postpapier, dat je met Sinterklaas hebt gekregen,” zegt hij, en hij steekt zijn hand naar Ole uit. Hij houdt hem vast, alsof Ole breken kon. En hij kijkt lang naar hem. Waarom toch? Is Ole dan niet een heel gewoon kaboutertje van wol en lapjes en draadjes? Is hij zo héél erg bijzonder?

Toch wel. Weet je, toen tante Karin een klein meisje was, is ze eens erg ziek geweest. Haar Vader was ook thuis, en dat was iets buitengewoons, want tante Karin's Vader was zeekapitein. Een Moeder had ze niet meer; ze woonde bij een oom en tante in huis. Die waren heel lief voor haar. Maar tante Karin hield toch het állermeeste van haar eigen Vader die op zee, en haar eigen Moesje die bij de Lieve Heer was. Ze was zo blij geweest, toen haar Vader kwam. Maar na een paar dagen was ze ziek geworden. Elke nacht zat haar Vader naast haar bedje. Hij gaf haar drinken en hij legde natte verbanden om haar warme voorhoofd. En dan vertelde hij verhaaltjes. Zulke mooie verhaaltjes . . . tante Karin wist ze nog állemaal. Maar ze was nog lang niet beter, toen haar Vader weer weg moest met zijn grote schip. Die laatste nacht, het was niet eens meer nodig, want hoge koorts had ze niet meer, zat de Vader toch weer naast het ledikantje van zijn kleine meisje. Hij had haar een verhaal verteld dat écht gebeurd was. Over haar Moeder. En hoe haar Moesje, vlak vóór ze sterven ging, een popje had gemaakt voor haar kleine kindje. Een kaboutermannetje. „Ik heb jou dat kaboutertje nooit kunnen geven,” had Vader gezegd, „ik heb het áltijd meegenomen op mijn lange reizen. Het was het laatste handwerkje, waarmee jouw lieve Moedertje bezig was . . . Maar nu krijg jij het van me. Je moet de kleine Ole, want jouw Moeder noemde hem Ole, toen ze hem maakte, naast je zetten

op je kussen. En als je niet slapen kunt, dan zal Ole jou verhaaltjes vertellen. Net als ik het nu gedaan heb!”

„En hééft Ole u verhaaltjes verteld, tante Karin?” vroeg Renske dan, als tante haar dat verhaal had verteld. „Zeker,” zei tante Karin dan stellig, „Ole had al zoveel beleefd, weet je! Hij was in China geweest en in Japan, hij had stormen meegemaakt op zee, en hij was in Afrika, in Australië, en in Amerika! Overal kon Ole mij over vertellen!”

„Dan is hij het nu vast toch een klein beetje vergeten,” dacht Renske wel eens. „Mij vertelt hij nooit over die vreemde landen.” Maar ze hield toch verbazend veel van Ole. Overal waar ze was, ging Ole mee. In de tuin, naar het priëeltje met de wingerd, naar de keuken, als ze met tante Karin mocht spelen met

het ouderwetse poppenfornuis, en 's avonds naar bed. En nu heeft tante Karin Ole naar haar, Renske, gestuurd! Daar zit hij, als een echte kerstkabouter tussen het gekleurde papier en de cadeautjes op tafel. En zijn ogen lachen!

Boven is Ole nu overal geweest. Op zolder weet hij het plekje waar Renske en Pimmel 's zomers een huis hebben. Nu is het er te koud. Op het balkon achter het huis, heeft Renske hem uit laten kijken. En ze heeft hem beloofd, dat hij daar van de zomer in een stoeltje uit het poppenhuis, tussen de nemesia in de bloemenbak mag zitten.

Nu, op de middag voor Kerstmis, terwijl Pimmel een middagdutje doet, omdat

het vanavond bij de boom wel later zal worden dan het klokje van gehoorzaamheid, glipt Renske met Ole de trap af. Even staan ze in de kou buiten te bibberen voor het lichte étalageraam, dan gaan ze door hun eigen gang (want in de winkel mogen de kinderen niet komen) naar de werkplaats, waar juffrouw Bertie bezig is. Vader helpt in de zaak. Hij heeft het druk! Telkens komt hij nieuwe voorraad halen uit de werkplaats. De kleine mandjes met rode hulst en mistletoe vol witte bessen, vliegen weg. Ze zien er ook zo snoezig uit, vindt Renske, met de fleurige strik opzij of aan het hengsel. Op de grond staan cyclames in alle kleuren, wit, rood, rose en lila en bakjes met tulpen en hyacinten. „Wat zijn dát voor planten?” juist als Renske het vraagt, komt Vader weer binnen. „Kerstrozen! Het zijn eigenlijk tuinplanten. We hebben er niet veel, maar vier.” „Twee,” zegt juffrouw Bertie, „ik heb er een uurtje geleden twee verkocht.” „Dan moet ik deze éne nog mee hebben naar vóór,” zegt Vader, „en deze . . . als er niet iemand speciaal naar komt vragen, dan houd ik deze voor Moes. Vind je ook niet, Renske?” Renske knikt. Een kerstroos in de kamer vanavond . . . ze weet al, waar Moes hem neer zal zetten. En ze hoopt maar, dat er toch vooral niemand om zal komen vragen. Ze blijft babbelen met juffrouw Bertie, maar ondertussen staan haar handen niet stil. Stevig plant ze bolletjes in de bakjes die nog gevuld moeten worden. Dat kan ze netjes. Juffrouw Bertie maakt ze verder af met takjes bemoste larix en hulst, en plant er dan tenslotte een kunstige strik tussen, aan een ijzerdraadje. Lang duurt het niet. Vader komt vragen, of Renske naar boven wil gaan, om bij Pimmel te blijven, en of ze Moes wil vragen beneden in de winkel te helpen. Anders moeten de mensen te lang wachten. Renske vindt het jammer . . . het was zo leuk, om te helpen.

Maar op de trap bedenkt ze al een ander plan. Ze zal thee zetten. Dat kán ze, en van Moes mag het ook wel eens. Dan kan ze de hoge kopjes nemen, waar je niet zo gauw uit morst, en op een blaadje thee beneden brengen. Want ze hebben nu vast geen van allen tijd om boven te komen.

Ze eten anders om half zeven. Maar vanavond is het over zeven, als Vader en Moeder boven komen. Er waren late klanten, en samen met juffrouw Bertie hebben ze nog opgeruimd. Moes geeft Renske en Pimmel een zoen, omdat ze vast hebben gedekt. Ze heeft de kerstroos meegenomen, en Vader draagt een paar kleine mandjes, die zijn overgebleven. Zie je, de kerstroos komt op het kleine tafeltje! Dat had Renske wel gedacht. Eén mandje komt op de schoorsteenmantel, en het andere met een lange, witte kaars, op de piano. Ole zoekt al naar het prettigste plekje in de kamer. Hij vindt het tussen de donkergroene bladeren van de kerstroos. Daar blijft hij zitten terwijl Renske en Pimmel eten. Vanuit dat hoekje kijkt hij naar de lichtjes in de boom en hij luistert naar Vader, die piano speelt en naar Moes die een verhaal vertelt. Kijk, zijn ogen lachen. Hij kent dat verhaal wel. En naar die muziek heeft hij ook al vaak geluisterd. Maar hij hoort het graag telkens weer. En dan . . . Dan gaan Pimmel en Renske naar bed. De kaarsjes zijn uitgebrand, en terwijl Moes Pimmel uitkleedt in de slaapkamer en Renske toestopt, zet Vader alweer nieuwe kaarsjes tussen de groene takken en de zilveren slingers. Hij ziet niet, dat daar tussen de donkere blaren van de kerstroos twee blauwe oogjes naar hem kijken. Die

oogjes lachen... Vindt Ole het misschien wel leuk om laat op te mogen blijven?

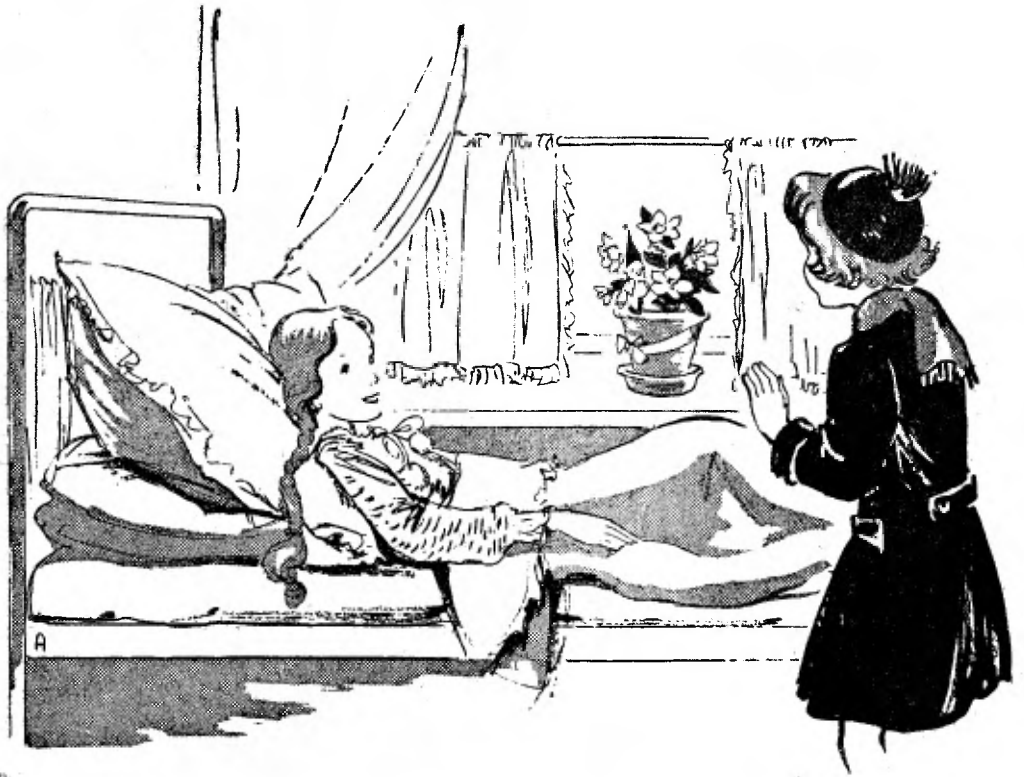
Renske valt in slaap. Ze droomt van het kerstfeest. Ze hoort niet, dat er in huis een harde telefoonbel gaat. Vader hoort het wel. Hij zat te lezen. Maar nu staat hij op en neemt de horen van de haak. Als hij even geluisterd heeft, zegt hij: „Ja, ik heb er één! Die is eigenlijk van mijn vrouw! Maar ik zal vragen of ze hem missen wil...” Vader keert zich om. Hij houdt zijn hand op de hoorn, en hij zegt: „Er belt iemand op, of we hem kunnen helpen aan een kerstroos. Het is voor een ziek meisje, anders zou hij het zo laat niet meer vragen, zei hij. Maar vanavond had hij het kindje een verhaal voorgelezen over een kerstroos, en nu wilde hij zo graag, dat ze een vond, als ze wakker werd...” „Natuurlijk!” zegt Moes. Ze staat al op, om beneden een mooi wit papier te halen om de plant in te pakken. En Vader spreekt af, dat hij hem zelf op de fiets nog even zal bezorgen. Het is wel jammer, dat hij nu op de kerstavond nog uit moet, maar ver is het niet. En heeft die oude meneer door de telefoon niet gezegd: „Zie je wel, ik heb het al gedacht en ik zei het ook tegen mijn vrouw: bij U is geen moeite teveel! Alvast hártelijk dank aan mevrouw, dat ze de plant afstaat voor onze kleine Agaath.”

Terwijl Vader zijn jas aantrekt en Moes hem toeroept, toch vooral de dikke wanten van tante Karin aan te doen, rolt Moeder de plant in het papier. Ole duikelt achterover tussen de bloemen. Ziet Moes zijn rode puntmuts niet? Ziet ze niet het gouden balletje bengelen? Kijkt Ole heus niet en beetje verschrikt, dat hij zo'n rare reis gaat maken? Och, hij is wel wat gewend... China, Japan, Amerika, en laatst nog in een pantoffel...

Vader is al lang weer thuis. Hij leest in een mooi boek. Moes zit aan de andere kant van de haard. Ze heeft straks nog een kopje thee ingeschonken en ze heeft Vader gepresenteerd uit de rode trommel met de lekkere koekjes. Nu leest zij ook weer. Ze breidt erbij. Ze breidt een hemdje voor Pimmel. Dat is zo gemakkelijk, daar kan ze best bij lezen. Dan zegt de deur van de kamer héél zachtjes „piep!”, en staat, op haar blote voetjes, opeens een meisje in een blauwe pyama in de kamer. Ze zegt: „Ole was er niet! Ik had Ole vergeten. Mag ik hem nog even halen?” Ze knippert met haar ogen van de slaap. En dan... „Waar is de kerstroos?” vraagt Renske. Moes moppert een heel klein beetje. „Domme meid, om met je blote pootjes over de gang te lopen! Je had je nieuwe pantoffeltjes toch wel aan kunnen doen!” En Vader zegt: „O, de kerstroos... die is tóch nog verkocht. Aan een ziek meisje. Haar Opa belde op, toen jullie pas in bed lagen.” „En waar is Ole nou?” „Ole? Wel die zit zeker hier of daar... Waar heb je hem gehad?” „Hij zat in de kerstroos! Daar zat ie de hele avond zo fijn te kijken! Ik had 'm vergeten! Waar hebben jullie hem gezet?” „Ik heb hem niet gezien,” zegt Moes, „zat hij er heus nog in, poekie? Weet je 't zeker?” Ze bukt zich om op de grond te kijken. Zou hij op de grond gevallen zijn? Ze verschuiven de tafel en ze zoeken tussen de plooiën van het kleed dat onder de kerstboom ligt. Maar Ole is nergens. Renske huilt. Moes kijkt bedroefd en Vader troost: „Morgen ga je er zelf even heen, en dan vraag je hem terug. Misschien hebben ze hem nog niet eens gezien!” „Kun je nú nog even gaan?” vraagt Renske. Maar Vader schudt zijn hoofd. „Nee, dat gaat heus niet, het is elf

uur... die mensen zullen al slapen..." „Bel ze morgenochtend vroeg op," raadt Moes aan. Vader zoekt al in het telefoonboek. Hij schudt wéér van nee. „Ze hébben geen telefoon, die meneer heeft zeker ergens in de buurt opgebeld!" Renske is zo bedroefd! Ze mag haar voetjes warmen bij de haard, ze krijgt een kopje thee en een lekker koekje. „Misschien vinden ze Ole niet eens," troost Moes weer. Maar Renske weet zeker, héél zeker, dat ze hem wél vinden. „Als ze maar liéf voor hem zijn!" snikt ze. „Stel je voor, dat Ole niet eens naar bed gaat vanavond!" „Dat zijn kaboutermannen wel gewend," zegt Vader. Renske zit alsof ze nog zo klein was als Pimmel, bij Moes op schoot. Ze hapt nu toch van het koekje. En ook alsof ze nog een klein kindje was, draagt Vader haar weer naar bed. Anders worden haar voeten weer zo koud. Hij stopt haar in. Hij geeft haar een zoen. Een echte, prikkerige vader-zoen. „Ga maar gauw slapen," fluistert hij. Renske ligt met open ogen de donkere kamer in te kijken. Bij de deur is een kiertje licht. Vader heeft de lamp vergeten uit te doen in de gang. Het is wel gezellig zo... Was Ole maar hier. Maar Ole is er niet. Wat is er toch met hem gebeurd? Waar is hij toch terechtgekomen? Renske vouwt onder de dekens haar kleine handen. Kun je bidden voor een kaboutermanne-tje? Mág dat? Mag je de Lieve Heer wel vragen om voor Ole te zorgen? Stijf knijpt Renske haar handen samen. Ze weet het niet! Daar loopt iemand zachtjes door de gang. „Moes, Moes!" Renske fluistert het meer dan dat ze roept. Maar Moeder hoort het dadelijk. „Slaap je nog niet?" vraagt ze, als ze naast Renske's bed staat. „Moes, luister eens!" Renske trekt Moeder op de rand van het bed, „weet je ook... zou je... ik dacht, zou ik voor Ole wel mogen bidden?" „Ja," zegt Moeder, „ik geloof het wel. Als je 't maar goed doet. Je moogt nooit rare dingen vragen, als je bidt. Dat mag nooit." „Ik ben er blij om," fluistert Renske. „Ik zal de Lieve Heer vragen, of Hij voor Ole zorgen wil, of alles toch weer goéd mag komen," Moes buigt zich over Renske's bed. En dan gaat ze weer weg, nadat ze ook naar Pimmel heeft gekeken, die in het kinderledikantje ligt te slapen. Een half uurtje later komt Moeder nog even kijken. Haar haren hangen los, en ze heeft een gebloemde kimono aan. Maar vóór ze naar bed gaat, wil ze weten of Renske slaapt. Renske's handen liggen nog gevouwen op de dekens. Maar ze haalt rustig adem. Ze is nu niet bang meer om Ole.

Renske is wél bang, als ze de volgende morgen al om half tien op de stoep van het vreemde huis staat. Als het een poppetje uit het poppenhuis was geweest, dan was ze zéker niet gegaan. Maar het is Ole! Ze heeft heel zacht gebeld. Horen ze haar niet? Zou ze nog eens bellen? Nu gelooft ze, dat ze een deur hoort gaan in het huis. En ja hoor, door het raampje in het midden van de deur ziet ze een oude mevrouw komen. Een lieve oude mevrouw, met wit haar, haast zo wit als van tante Karin! En ze heeft grijze ogen, die heel verbaasd naar Renske kijken. „Dag lieve kind," zegt de dame, „wat is er?" „Ik... ik kwam om Ole terug te halen!" Renske's stem klinkt raar zacht. „Kom eens even binnen... ik ken je niet, hè? Wat wou je dan?" Nu staat Renske in de vestibule. Onder haar voeten voelt ze het zachte kleed, dat daar ligt. De mevrouw gaat zitten op een bank en ze trekt Renske naast zich. Renske herinnert zich, wat Vader haar heeft vóórgezegd vanochtend. „Ik ben het meisje uit de bloemenwinkel! Weet u wel, de winkel van de kerstroos. En ik had een kabouterdje, Ole heet hij..." „Ach...

nu begrijp ik het!" De mevrouw met het witte haar lacht een beetje. Maar ze lacht anders dan tante Karin. Ze lacht niet vrolijk, eerder een beetje bedroefd. „Dan moet je maar mee meegaan," zegt ze, „we zullen samen aan Agaathje vragen of ze jou Philippus weer wil geven." Philippus! Heeft die mevrouw het over Ole? Hebben zij hem die rare, lange naam gegeven? Renske vraagt niets. Ze loopt met de vreemde mevrouw door de gang. En dan komt ze in een kleine, zonnige kamer. Daar ligt een meisje in een hoog, wit ledikant. Twee rood-blonde vlechten liggen op het kussen. Het meisje ziet bleek, en haar handjes die op het laken rusten, zijn wit. Als ze Renske ziet, lacht ze. „O Oma," zegt ze, „waar haalt u opeens dat vriendinnetje vandaan?" Renske kijkt naar het bed en naar het vreemde meisje. Ze kijkt dan weer vragend naar de mevrouw. Het meisje zegt niets tegen Renske. Maar ze kijkt haar aan met blije ogen. Renske gaat wat dichterbij het bed. Dáár is Ole! De kerstroos staat op de brede vensterbank. De zon schijnt net op de witte bloemen. Ole staat tussen de groene blaren en één klein zonnestraaltje spiegelt zich juist in het gouden balletje op zijn rode muts. Renske kijkt naar Ole. Ole ziet er helemaal niet bedroefd uit. O nee! Zijn muts staat een beetje scheef en zijn blauwe ogen lachen. „Ja," zegt het meisje, „kijk jij naar Philippus? Dat is een kerstkabouter. Weet je dat? Een héél bijzondere kabouter. Vind je ook niet?" „Ja..." Renske moet toegeven dat Philippus héél bijzonder is. Ze durft niet opeens te zeggen: „Hij is van mij!" Het is, alsof iets in Ole's vrolijke ogen haar waarschuwt om niets te zeggen,

maar om eerst te luisteren. De dunne vingertjes van Agaath pakken Ole beet. Renske kijkt goed. Ze is lief voor hem. Ze houdt hem net zo voorzichtig vast als Renske het doet. „Hoe kom jij opeens hier?” vraagt het meisje. „Stil eens, allebei...” vraagt nu de oude mevrouw, alsof Agaath en Renske léven hebben gemaakt. Renske is nog nooit zo stil geweest als vanmorgen. „Eerst zal ik jóu wat vertellen... hoe heet je?” „Renske, mevrouw.” „Eerst zal ik Renske wat vertellen, en dan... Nu, Renske, vanochtend onder het wassen en haar-doen praatte ik met Agaathje. Agaath is mijn kleindochtertje, weet je. Haar Moeder was mijn dochter. Die is gestorven... En Agaathjes Vader is heel veel op reis. Hij is vliegenier. Vroeger woonde Agaath ergens anders, maar nadat haar Moeder was gestorven, is ze bij ons in huis gekomen. Ze kwam in de grote vacantie, en toen ze pas een paar dagen naar haar nieuwe school ging hier, is ze ziek geworden. Ze heeft nog helemaal geen vriendinnetjes. En vanmorgen, toen wij zo samen praatten, zei ze, dat ze toch zo verschrikkelijk graag een vriendinnetje wilde hebben!” „En we vroegen het aan Philippus, omdat we dachten, dat hij een tover-kaboutter was!” valt Agaathje nu in de rede: „Ja, we zeiden: Zeg, kerst-kaboutter, kun jij misschien toveren?” „En toen zei Philippus „ja”,” vertelt Agaath weer. „En toen kwam jij.” „Ja... toen kwam ik...” herhaalt Renske, en ze kijkt naar Ole, of ze het nu vertellen moet. Maar Ole zegt niets, hij lacht maar. Alsof hij er trots op is, dat hij toveren kan. De oude mevrouw zegt ook niets. Ze kijkt alleen maar naar het zieke meisje. „En wil jij nu héus mijn vriendinnetje wezen?” vraagt het meisje. Renske kan het zélf haast niet geloven. Ze zegt: „Ja, ja... dat wil ik wel...” en ze komt nog een stapje dichterbij het bed. „Heeft...” Renske kan geen „Philippus” zeggen, en „Ole” wil ze niet zeggen, nú nog niet, „heeft... die kerst-kaboutter je al verhaaltjes verteld?” „Nee,” zegt Agaath, „vertellen kan hij niet. Hij kan alleen maar „ja” knikken en „nee” schudden.” „O toch wel! Maar hij praat kaboutertaal! Ik kan dat verstaan. Heus! Geef hem mij eens even?” Renske neemt Ole aan. Het is prettig om hem weer in haar hand te houden. Ze ziet opeens, dat de oude mevrouw een beetje angstig naar haar kijkt, zó, alsof ze verwachtte, dat Renske en Ole er nu samen vandoor zullen gaan. Renske lacht tegen de mevrouw. Ze zegt: „Ja hoor, ik kan zijn stemmetje horen...” „Vertel het mij! wat zegt hij?” Agaath kijkt vol spanning naar Renske. En dan vertelt Renske het verhaal hoe tante Karin Ole kreeg. Zij weet het precies. Tante Karin heeft het haar zo vaak verteld. Het vreemde meisje ligt heel stil. De vreemde mevrouw zit bij het raam. Luistert zij ook, of kijkt ze naar buiten? En de oogjes van Ole lachen, alsof hij het héél goed vindt, zoals Renske zijn geschiedenis vertelt. „En nu, dit jaar met Kerstmis,” zegt Renske eindelijk, „stuurde tante Karin ons een groot pak, zoals ieder jaar. Ik kreeg mooie slofjes. En in het éne slofje zat Ole... want hij heet Ole, zo heeft de Moeder van tante Karin hem genoemd. Nu al wel zestig jaar geleden. Ik was erg blij met hem. Gisteravond wou Ole in de kerstroos zitten, bij ons in de kamer. En toen ben ik naar bed gegaan, en ik heb hem vergeten. Het was al nacht toen ik merkte dat Ole niet bij me was. Maar ik kon toch niet slapen zonder Ole. Ik ging naar de huiskamer, en toen was hij weg!” „Hij sliep bij mij!” zegt Agaath. „Ik werd wakker, weet je, toen Opa met de plant in de kamer kwam en het licht op deed. We vonden hem dadelijk. Het puntje van zijn muts stak er uit. En ik vond hem zo leuk. Hij lacht zo enig...”

„Wij dachten eigenlijk, dat het kaboutertje er in de winkel bij was gezet,” zegt mevrouw, „wel dom van ons! We hadden moeten zien, dat het geen gewoon popje was.” Ze staat op en bekijkt Ole aandachtig. „Ja, nu moet Renske haar kaboutertje maar gauw weer meenemen...” zegt ze dan. Renske kijkt naar Ole in haar hand en naar Agaath. Is het niet, alsof Agaath er een beetje zielig uitziet? Veel zeker dan daarnet? Is het ook niet, alsof Ole héél zachtjes met zijn hoofd schudt? Verbeeldt Renske het zich alleen maar, of is dat allemaal écht? Dan zegt ze: „Nee! Nee, dat doe ik niet. Straks ga ik weer naar school, en dan is Ole toch erg veel alleen. Zie je, hij woont hier immers ook maar pas, net als jij! Zolang jij ziek bent, mag Ole bij jou logeren. Maar ik kom alle dagen eventjes naar hem kijken. Mag dat?” Agaath knikt. „En als ik beter ben,” zegt ze, „en als Philippus... Ole, bedoel ik, weer bij jóu woont, dan kom ik elke dag bij jóu naar hem kijken!” „Ja!” zegt Renske, „dan gaan we met hem spelen. En dan mag Pimmel ook meedoen. Pimmel is mijn broertje... hij is vier jaar.” De oude mevrouw gaat de kamer uit. Maar de meisjes merken het niet. Renske verhuist van de stoel, waarop ze zat, op de rand van het bed. En Ole zit weer op de vensterbank. Onder de blaren van de kerstroos. Hij lacht...!

„Nee maar! Kijk nou eens!” Daar staat een vrolijke oude meneer in de kamer met zijn jas nog aan. En achter hem komt Agaathjes Oma binnen met een blad. Daarop staan twee kopjes chocola, met slagroom erop. En twee schoteltjes met op elk een taartje met een brandend klein kaarsje. „En ben jij nu het vriendinnetje van onze Agaath?” vraagt de oude meneer. Renske knikt. „Dan vind ik jou zo verschrikkelijk aardig, dat ik wel wou, dat je mijn vriendinnetje óók was! Wil je dat ook wel?” Nu lacht Renske. „O jawel!” zegt ze.

„Jij lijkt op jouw Vader en Moeder,” zegt de meneer. „Die ken ik wel. Maar jóu kende ik nog niet. Weet je wat... als je toch mijn vriendinnetje worden wil, zeg dan ook maar Opa tegen mij. En zou je tegen mevrouw wel Oma durven zeggen?” Renske denkt van wel. Ze neemt een hap van haar taartje. Ze drinkt van de chocola. „Lekker hè?” zegt ze tegen Agaath. Komt het doordat Renske er is, dat Agaath zonder pruilen alles wat Oma gebracht heeft opeet? Anders blijft er zo erg vaak iets staan. Of komt het doordat op de vensterbank Ole tegen haar zit te lachen. Is het niet, alsof hij vertelt, dat hij het fijn vindt, om hier bij Agaathje te mogen logeren?

Nu neemt Opa het kaboutermannetje in zijn hand. „Zo... Ole!” zegt hij, „waarom vertelde jij ons gisteravond dat je Philippus heette?”

„Kan hij er geen naam bijkrijgen?” vraagt Agaath. „Ole Philippus? Wat vind jij, Renske?” „Ja,” zegt Renske, „het kan misschien wel. Maar ik wil het ook aan Tante Karin vragen, of zij het wel goed vindt. Ik ga tante Karin vandaag een lange brief schrijven om te bedanken voor Ole.”

Renske loopt weer op straat. Af en toe maakt ze een huppelpasje. Ze is blij. Blij, omdat het Kerstmis is, blij omdat ze Ole heeft gekregen. En opeens staat Renske midden op straat stokstijf stil.

„Het is heus waar,” zegt ze, „Ole hééft getoverd.” Vlakbij huis is ze. Komt Vader daar niet juist de deur uit? „Ik wou je komen halen,” zegt Vader, „je bleef zo lang weg. Wij werden haast ongerust.”

Boven vertelt Renske al haar belevenissen aan Vader en Moeder en Pimmel. „En het wonderlijke is,” zegt ze tenslotte, „dat ik geloof dat Ole getoverd hééft. Denken jullie dat ook niet?” Moes knikt langzaam. Maar Vader zegt zacht: „Dat komt, omdat het Kerstmis was. Anders had hij het niet gekund.

Het is zomer geworden. De nemesia in de bloemenbak op het balkon bij Renske, bloeit volop. En tussen de kleurige bloemetjes staat een stoeltje uit het poppenhuis. Daarop zit Ole Philippus. Hij kijkt uit over de tuinen en huizen. Af en toe fladdert een vlindertje om zijn rode puntmuts, waarop het gouden balletje schittert in de zon. Op het balkon spelen twee meisjes en een klein jongetje. „Kijk,” zegt het ene meisje, „Ole Philippus vertelt een verhaal aan dat koolwitje! Zie je wel?” De anderen kijken ook. Ja het is zo.

„Wat vertelt hij?” vraagt het meisje met de twee roodblonde vlechten.

„Hij vertelt dat hij toveren kan! Hij vertelt, dat hij een heel belangrijke oude kabouter is, en dat hij twee namen heeft. Hij vertelt over Kerstmis. Maar het vlindertje denkt, dat het een sprookje is. Dat komt, omdat ze met Kerstmis slaapt. En Ole zegt, dat je het ook alleen maar begrijpen kunt, als je met Kerstmis kláár wakker bent!”

Het vlindertje vliegt weg. De kinderen gaan weer spelen. En Ole Philippus zit in zijn gemakkelijke stoeltje en krijgt visite, van bijen en vliegjes en vlinders. Hij lacht!

★ ★ ★
Een Kerstfeest
IN DEN OUDEN TIJD ★

★ ★ ★
DOOR J. WEGELIN
ILLUSTRATIES VAN ADRI ALINDO

HLET WAS 24 DECEMBER. Uit de grijze lucht vielen witte sneeuwvlokken, soms hele grote, soms hele kleine. Urenlang waren ze al gevallen. De straat was wit, de daken van de huizen waren wit. Op de vensterbanken lag een dikke laag. En wat was het stil. Je hoorde niet meer het geratel van de karren over de hobbelige straatstenen. Je hoorde niet meer de voetstappen van de mensen. Juultje zat voor het raam, in de diepe vensternis en keek naar buiten. Ze keek naar de sneeuwvlokken die omlaag vielen. Geen mens kwam voorbij. Maar toch, daar kwam de lantaarn-opsteker aan en trok de lichtjes op. Achter Juultje was het in de kamer al donker. Maar in het open haardje brandde een kolenvuur en de vlammetjes gaven licht, grappige lichtjes die heen en weer flikkerden. En in de kooltjes knetterde het. Juultje draaide zich om en keek de kamer eens rond. Wat was het al donker! Wat had ze hier al een lange tijd alleen gezeten in de vensterbank en naar buiten gekeken. Waar zou iedereen toch zijn in huis? Zij had haar mooie feestjurk al aan — zouden de anderen boven op de slaapkamers zich aan het kleden zijn? Moeder en Vader en de broers, en Zus Lize. Want het zou nu niet lang meer duren, dan zou het grote, grote feest beginnen: het feest van Kerst-avond.

Kijk — daar waren de grote schuifdeuren — die waren nu gesloten. Al zou je nog zo hard trekken, je zou ze niet open kunnen krijgen. Straks als alle mensen en kinderen er waren, zou Moeder ze open doen. Zomaar heel gewoon, zoals het anders iedere dag gebeurde. En dan zou de kerstboom er staan, midden in de grote kamer, met al zijn kaarsjes! Straks!!

Neen — het was heerlijk als je jarig was, of als je in de zomer met de Jan Plezier uit rijden ging — maar Kerstfeest, dat was het aller-allerheerlijkste feest.

Dagenlang had Juultje al geweten dat de kerstboom komen zou: als de schuifdeuren dicht waren en niet meer open wilden, dan was er dat geheimzinnige, dan stond daarachter de kerstboom.

En 's avonds, na het eten, als Vader nog naar kantoor was en de broers huiswerk maakten, en Moeder en Zus met Juultje aan tafel zaten — als het dan zo heel, héél stil was: dan hoorde je geluidjes achter die gesloten deuren! Het was net of je klokjes hoorde klingelen, of er gefluisterd werd. Wie was daar dan?

Was het het Kerstengeltje dat bezig was de boom te versieren? Juultje had dikwijls met één oog geprobeerd door een spleetje van de deuren te gluren. Maar de deuren sloten zo vast in elkaar, het was onmogelijk om ook maar iets te zien. En dat wou ze toch eigenlijk ook niet, 't was veel, veel fijner om helemaal niets te zien totdat het ogenblik was aangebroken . . .

Opeens, daar ging de deur open en uit de eetkamer kwam een brede staal licht. In de opening stond Zus Lize.

„Kind, ben je hier heel alleen in het donker? Wat heb je uitgevoerd al die tijd?”

„Het is hier niet donker. Ik heb naar buiten gekeken tot de lantaarn-opsteker kwam. Er ligt al zoveel sneeuw? Moet je eens kijken!”

Samen drukken ze hun neus plat tegen de ruiten.

„Als ze nu maar op tijd hier kunnen zijn,” zegt Zus Lize en ze kijkt bedenkelijk naar de dikke witte wattenlaag daarbuiten.

„Niet op tijd hier zijn?” vraagt Juultje.

„Ja — dat is wel eens meer gebeurd, vroeger jaren. Je weet toch wel hoe ze eerst de stijle heuvel naar boven moeten rijden en dan de heuvel weer naar beneden. Voor de paarden is het een grote inspanning en ze kunnen zo licht uitglijden en vallen op de gladde weg. Het kan best zijn dat ze helemaal niet erdoor kunnen komen.”

Ja — dat is zo. Juultje begrijpt het best. Maar dat zou verschrikkelijk zijn!! Hoe moet het dan met het Kerstfeest?

Haar gezichtje betreft. Zus Lize ziet het en zegt: „Kom, we zullen het licht aansteken en de luiken en gordijnen sluiten en dan gaan we samen nog eens de kerstliedjes zingen, dan gaat de tijd gauw voorbij.”

Het is fijn om aan de piano liedjes te zingen. Maar toch zijn Juultjes gedachten niet helemaal erbij. Ze moet aldoor denken aan de Ooms en Tantes en de neefjes en nichtjes in de grote koets . . .

„Staan er twee paarden voor of maar één?” vraagt ze middenin „daar hoorden zij de Engelen zingen . . .”

„Twee natuurlijk. Voor één paard is het veel te zwaar.”

„Maar als ze er nou niet door kunnen komen?” vraagt Juultje met een heel benauwd stemmetje.

„Dan moeten we zonder hen Kerstfeest vieren,” zegt Zus Lize, „maar ze komen er wel door, alleen wordt het misschien wel een uur later.”

„Ja,” zegt Moeder, die de kamer binnenkomt. „We zullen een uur wachten, het valt misschien nog wel mee. Ze hadden hier al moeten zijn.”

Ze gaan naar de eetkamer. Hè, wat ziet alles er feestelijk uit! Het mooie servies staat op het mooie „damasten” tafellaken. Het gaslicht is nog aan, maar er staan dikke, heel dikke kaarsen en drie grote luchters op de tafel. Ai! straks gaan die kaarsen branden!

De jongens, die ook binnengekomen zijn, tellen de borden: 10, 11, 12, 13, 14 borden! Wat een lange tafel.

Maar ze gaan nog niet aan tafel zitten, dat zou al te ongezellig zijn, met al die lege stoelen en borden.

De jongens lopen de gang in en gaan op straat kijken. Even een balletje gooien?

„Niet je vuil maken jongens!” roept Moeder, „Vader, houd ze in de gaten als je blijft!”

„Hè, mag ik ook?” bedelt Juultje — en voor ze antwoord krijgt, glipt ze al de gang in en is ze de voordeur uit.

Lekker, die hoge sneeuw! Ze loopt in de voetstappen van Vader en de jongens. Op straat is niets en niemand te zien. En het is zo stil. En helemaal niet koud. Vader en de jongens lopen heel aan het eind van de straat. „Zien jullie ze al?” roept Juultje. Maar dat is nou een domme vraag, 't is toch immers donker! Alleen een beetje licht door de sneeuw. Er komt geen antwoord. Juultje gaat maar weer naar binnen.

Hè, wat duurt wachten lang. Juultje dwaalt door de kamers en de gang. Ze gaat in de keuken kijken, waar de dienstmeisjes bij de tafel zitten. Zij wachten ook al. Wat zien ze er keurig uit, in hun zwarte japonnen en witte schortjes. Op het grote fornuis staan al de pannen. 't Eten is kant en klaar.

Kwamen ze toch maar. Nu zijn ze al meer dan een uur over tijd.

Daar — opeens — voetstappen — lawaai — op straat!

Juultje vliegt de keuken uit, de gang door, naar de open voordeur. Ja heus! Daar staat de grote koets!

Vader en de jongens maken het portier open en daar buitelt alles naar buiten: de kinderen eerst en tot slot de Ooms en Tantes.

Wat een geroep en gepraat en gelach!

„Een van de paarden is uitgeleden en gevallen.”

„En de disselboom was gebroken.”

„En we moesten een andere koets hebben.”

„En we gingen schuilen in het huisje van Trien en Willem, daar gebeurde het net. En toen...”

Zo — daar zijn ze dan allemaal binnen en ze gaan meteen maar aan tafel. En Oom Arnold zal vertellen. Moeder steekt de dikke kaarsen aan. En Antje brengt de soep binnen.

„Ja,” zegt Oom Arnold, „het scheelde niet veel of we hadden verder moeten lopen. En door dat pak sneeuw, dat hadden we misschien niet volbracht. Wij waren met veel moeite de berg opgereden. Alleen de dames bleven in de koets, wij moesten eruit en duwen, hè jongens? Maar toen de berg af!! De sneeuw is zo zacht, ze pakt niet. De paarden glibberden er doorheen. De koetsier had ze goed in de hand en ze stonden op scherp, maar het hielp niet. Eén paard viel en de disselboom brak. Wij allemaal eruit en helpen om het arme dier uit te spannen en weer op de been te helpen. Toen is de koetsier hulp en een andere koets gaan halen — de jongens mee natuurlijk.”

„En wij gingen zolang bij Trien en Willem binnen,” vervolgde Tante nu, „die in dat kleine huisje bij de tol wonen. Want zo lang te wachten in de sneeuw, dat was te koud. Nou, ze waren wat hartelijk. Maar ach, wat wonen die mensen slecht en wat zag het er alles versleten en armoedig uit.”

„Hij heeft toch wel werk?” vraagt Vader.

„Neen, dat is het nu juist. Hij heeft een paar maanden geleden een stam, die geveld werd, over zijn voet gekregen. Gelukkig is de voet niet verpletterd, maar er zijn toch beentjes gebroken en hij kan er nog steeds niet op staan. Het is een trieste Kerst voor die luitjes. Voor de kinderen kon er dit jaar geen cadeautje af, zei Trien. Ze zaten zielig bij mekaar.”

„Gelukkig kon Willem de koets van Heiendaal krijgen,” vervolgde Oom, „met

verse paarden. Toen ging de reis vlot tot hier. Vanavond zullen we weer op dezelfde manier terug reizen."

Juultje, heel onderaan de tafel, had met open oren geluisterd naar wat Oom en Tante vertelden. Dat arme paard — vallen en dan vast te zitten aan al die leidsels en riemen — en toen die arme mensen in dat kleine huisje die helemaal geen Kerstfeest konden vieren... Stilletjes at ze haar soep en ze deed niet mee aan het lachen en praten van de anderen.

„Wat ben je stil, kleine Prul!" riep broer Emil van over tafel. „Smaakt de appelmoes niet lekker genoeg?"

Juultje keek hem aan, maar gaf geen antwoord... die kinderen in dat kleine huisje aan de straatweg hadden niets vanavond, geen kerstboom en geen lekkers en hun Vader was nog ziek ook... Juultje was de jongste van allemaal en dikwijls had ze erg veel praats, maar deze avond was ze aan tafel zò rustig en at ze zo vlug en netjes haar bordje leeg, dat Moeders ogen telkens onderzoekend naar haar kleine dochtertje afdwaalden onder de gesprekken van de grote mensen.

Maar toen het eten was gedaan en ze allemaal naar de voorkamer gingen, toen vergat Juultje alles: het gevallen paard en de kindertjes zonder Kerstfeest — want nu kwam hèt heerlijke —!

Nu haalde Vader zijn cello te voorschijn en Emil stemde zijn viool. Tante Bertha ging voor de piano zitten, allen schaalden zich voor de gesloten deuren, de groten achteraan, vóóraan de kinderen. Juultje stond helemaal vooraan en toen zongen en speelden ze

Stille nacht, Heilige nacht

Moeder kwam naar voren en trok de deuren open. En ze weken uiteen, zo maar, zonder dat ze er enige moeite voor deed...

En daar stond midden in de grote, hoge „zaal" de kerstboom, met wel honderd kaarsjes, te stralen.

Juultje kon haast niet zingen, zó mooi was het, zó wonderbaarlijk, zó licht, zó heerlijk.

Maar weer werd er een nieuw lied ingezet en de stemmen van groot en klein zongen met de instrumenten mee:

*O verblijdende, o gij wijdende
Zegenbrengende Kerstmistijd.*

En nòg meer werd er gezongen en nòg meer — tot er geen liedjes meer waren. Toen zei Moeder: „nu mogen we naar binnen gaan en de kerstboom van dichtbij bekijken en zien of het Kerstkindje ons cadeautjes heeft gebracht."

Aarzelend, voorzichtig liep Juultje over de drempel. Het was net heilige grond waar ze op liep. Net of het niet de gewone kamer was van anders. Maar had ook niet het Kerstengeltje hier gewoond, in deze kamer, al die vorige dagen? Alles was anders, alles was mooi en licht en blij.

Ze liepen met z'n allen om de boom heen en wezen elkaar de bekende versierselen: de ijspegels en de klokjes (Juultje had ze al horen klingelen de vorige dagen!) en de zilveren engelen die leken te zweven tussen hoge, donkere tak-

ken. En er waren zilveren vogeltjes met trilstaartjes van ragfijne haartjes en zilveren zwaantjes en kleine kerstmannetjes. En gouden en zilveren ballen. En slingers. En rozen van papier. Nee, ik kan je onmogelijk alles opnoemen wat er in die grote, grote kerstboom allemaal te zien was. En Juultje kon het ook allemaal zo gauw niet in zich opnemen.

Toen ze om de boom heen gelopen was, stond ze weer aan de voorkant voor een klein tafeltje en ze wist: dit is mijn tafeltje en hier liggen de cadeautjes

op die voor mij zijn. En nu kon zij haar nieuwsgierigheid niet meer bedwingen. Maar dat hoefde ook niet. Want de andere kinderen en de grote mensen stonden ook bij hun tafels, die langs de muren waren opgesteld, en maakten de pakjes open die daarop uitgesteld lagen.

Wat lagen er veel pakjes bij haar!

Welk zou ze het eerste uitpakken?

Eerst het kleinste?

Of eerst het grootste?

Het kleinste nam ze. Een rond doosje en het was gevuld met kraaltjes. Ha fijn!

Nu ging het hoe langer hoe vlugger. Rits, rats vlogen de touwtjes en de papiertjes eraf en hup — verdwenen ze onder tafel. Het leek haast Sinterklaas — maar hiër stond boven je de kerstboom met al zijn kaarsjes te stralen. Dat kon Juultje geen ogenblik vergeten.

Wat lagen er even later een heerlijke dingen op dat tafeltje van Juultje. Ik zal ze eens opnoemen:

een mooi schilderijtje om boven haar bed te hangen,

een springtouw,

een bal,

een griffeldoos, met griffels in kleurige papiertjes,

een doos met legplaten,

een heel klein poppen-thee-serviesje voor in het poppenhuis,

een leesboek en nog een leesboek,

en een muziekboek met stukjes, die ze best al zou kunnen spelen.

En het andere, dat er lag, ben ik vergeten, want het is al heel lang geleden, dat dit alles gebeurde.

Toen Juultje alles had uitgepakt en bekeken moest Moeder komen kijken, en zij moest zien wat Moeder en Vader hadden gekregen.

„Maar dit heb ik niet van het Kerstengeltje gekregen, maar van een klein helpstertje van het Kerstengeltje,” zei Moeder en hield een trekpot-aanpakker-tje in de hoogte. „Ja! ja! ja,” lachte Juultje. Dàt had zij gehandwerkt met steekjes gekleurde zij en Zus Lize had gezegd: geef het mij, ik zal wel zorgen dat het Kerstkindje het onder de kerstboom legt en nu lág het er! Juultje danste. Toen keek ze bij alle anderen en alle anderen keken bij haar. En onderwijl snoep-te ze telkens even van het lekkers dat op de tafels lag uitgestrooid.

Heerlijk, heerlijk was het allemaal.

Onder al het kijken en bewonderen, kwamen Bet en Antje binnen met bladen vol glazen limonade en Moeder sneed de kerstkrans aan, die van binnen vol geconfijte vruchtjes zat.

Hè — Juultje moest eens even zitten en uitrusten. De kaarsjes brandden al lager. Het feest had al lang geduurd. Maar het was nog niet uit, oh nee, er zou nog lang geen eind aan komen.

Wat was het warm in de kamer. En wat rook het lekker naar het sparregroen. Kijk! Vader liet een takje branden boven een kaarsje. Daarvandaan kwam die heerlijke harsgeur. De jongens moesten het natuurlijk nadoen. „Voorzichtig! voorzichtig! Geen brand maken!”

Weer ging het grote blad met glazen limonade rond en werd de lekkere kerstkrans gegeten. De kaarsjes brandden nu heel laag. Een enkele was al uitgedoofd. Kwam nu al het einde van het grote feest?

„Klim maar bij Vader op schoot, dan gaan we samen kijken welk kaarsje 't het langst uthoudt,” zei Vader en nam zijn allerjongste bij zich.

Juultje was al een beetje slaperig, nog maar een heel klein beetje hoor — en dàt kwam omdat het al zo héél, héél laat was.

En terwijl de kinderen met elkaar wedden welk kaarsje het langst zou blijven branden, werd er door de grote mensen muziek gemaakt.

De lampen moesten worden aangestoken.

Toen doofde het laatste vlammetje. Daarna bracht Moeder Juultje naar haar

bedje. Juultje wilde God nog bedanken voor het heerlijke feest — maar onder het gebedje — haar hoofd op het kussen — sliep ze in.....

Midden in de nacht werd Juultje wakker. Hoe kwam dat? Het was pikdonker, en heel, heel stil. Wat gek, dat ze wakker was geworden. Dat gebeurde anders nooit.

Lekker lag ze onder de dekens. En op eens wist ze het weer:

Kerstavond! en morgenochtend: eerste Kerstdag. Ze ging heel vroeg opstaan en dan kijken of de kerstboom er nòg stond.

Natuurlijk stond hij er nog. En de tafels met de cadeautjes ook.

En hààr tafeltje stond vooraan....

Vader en Moeder en allemaal in huis sliepen nu zeker. Ze had helemaal niet meer gehoord dat de koets was voorgereden, om de anderen weer naar huis te brengen. Zou er nog zoveel sneeuw liggen? Zouden ze weer bij het huisje van Trien en Willem van paarden hebben gewisseld?

Trien en Willem — en hun kindertjes....

Juultje zat ineens recht overeind in bed. Die kindertjes, die helemaal niets voor hun Kerst zouden krijgen — oh! ze had ze helemaal vergeten. Hoe kwam dat nou, dat het Kerstengeltje hààr zoveel had gebracht en die kindertjes niets? Had het hen vergeten? Moest zij dan niet....

Juultjes gezichtje werd in het donker vuurrood. Ze ging weer liggen. Ze trok de dekens over zich heen. Ze deed haar ogen stijf dicht. Ze wou slapen en nergens meer aan denken.

Maar nu wou de slaap niet komen. Aldoor, aldoor moest Juultje denken aan het kleine huisje aan de straatweg en die zieke Vader en die kindertjes..... Ze gooide zich om en om. Ze ging sommetjes maken. Ze ging versjes opzeggen.

„Laat Uw lichtje schijnen,
helder in het rond,
laat het vriendelijk stralen
waar het droefheid vond....”

Droefheid vond — droefheid vond — droefheid vond....

En toen — ging Juultje weer overeind zitten.

De kamerdeur stond open. Van de gang kwam licht naar binnen van het kleine petroleum-lampje, dat daar 's nachts altijd brandde.

Zou ze? Durfde ze in het donker?

Ja maar, het moest. En gauw ook.

Juultje stapte uit bed. Ze deed haar pantoffeltjes aan. Ze trok haar jurk aan over haar nachtponnetje. Ze stak de kaars aan, (een beetje bibberig) die op tafel in de blaker stond. Ze nam de blaker in de hand en liep de kamer uit, de gang op. Daar was het nog een beetje licht. Maar bij de trap keek ze naar beneden in het pikgedonker. Hu!!! wat eng!!

Maar het moest!

Juultje daalde naar beneden. Het lichtje van de kaars flakkerde. Koud was het. Zachtjes draaide zij de knop om van de kamerdeur. Hè, wat maakte dat een leven. De trap kraakte ook al en niemand mocht wakker worden in huis.

Niemand mocht iets weten van wat Juultje wilde doen.

Boem — daar struikelde ze; bijna lag ze op de grond. Een voetenbankje, midden in de kamer! Hoe gek.

Maar gelukkig brandde het kaarsje nog. Zou niemand het leven gehoord hebben? Voorzichtig liep ze verder tot in de kerstboomkamer. Ja — daar stond de kerstboom en daar lagen haar cadeautjes. En in de hoek, daar zag ze de papieren liggen en touwtjes, alle rommel hadden ze daar bij elkaar gelegd. Mooi zo! Touw en papier genoeg.

Juultje maakte de pakjes. Elk cadeautje werd in papier gewikkeld, een touwtje er omheen — klaar. Bij het poppen-thee-serviesje aarzelde ze even. Ze bekeek de kleine kopjes en het trekpotje en het melkkannetje — het was zo snoezig... Maar nee! Papier erom, touw erom — klaar.

Eindelijk lagen alle pakjes op een hoop, alleen het muziekbok lag nog oningepakt op het tafeltje. Er was daar immers toch geen piano.

Nu kwam het moeilijkste werk: de brief.

Juultje zocht een wit papiertje dat niet al te erg verkreukeld was. Een potlood vond ze op een van de tafels. Toen ging ze schrijven

Lief Kerstengeltje,

*Wil je de Kadootjes brengen bij de kindertjes van
Trien en Willem, bij de tol? En ik bedank je wel*

van Juultje

Klaar!! Juultje zuchtte. Ze keek nog eens naar het stapeltje pakjes. Toen draaide zij zich om.... en keek recht in Moeders gezicht!

„Oh Moeder!” riep Juultje en werd wit van schrik.

„Kindje, kindje!” zei Moeder, „wat doe je hier midden in de nacht? Ik hoorde aldoor wat en toen ben ik naar beneden gekomen. Wat doet mijn kleine meisje toch allemaal?”

Juultje zweeg.

Moeder zag het briefje en las.

Toen begreep Moeder alles.

„Kom maar gauw weer mee naar bed, meisje. Want ik denk zeker dat het Kerstengeltje nog hier zal komen vannacht. En dan leest het jouw briefje en neemt je pakjes mee.”

Juultje knikte. Samen liepen ze naar boven. Ze zeiden niets meer. Oh, wat was Juultje nu moe. Ze zou wel kunnen huilen. Zo heerlijk om weer in bed te kruipen en door Moeder warm te worden toegedekt.

Maar toen Juultje ingeslapen was, had ze een wonderlijke droom.

Het was weer Kerstavond.

Weer stonden ze met z'n allen voor de gesloten deuren.

Weer zongen ze: „Stille nacht, Heilige nacht.”

Weer opende Moeder de deuren en weer stond daar de kerstboom te stralen met al zijn kaarsjes.

Maar wat stond daar op Juultjes tafeltje?

Er lag geen enkel cadeautje!

Maar er stond een klein, klein kerstboompje met drie helder brandende kaarsjes. En erboven zweefde het Kerstengeltje.

Het Kerstengeltje keek Juultje aan. En Juultje hoorde dat het zei:

„Dit is nu jouw Kerstboompje, Juultje, dat je deze Kerstnacht ontvangt. Je mag het houden je leven lang. Zorg dat je kaarsjes altijd even helder blijven branden als zij deze nacht brandden. Vergeet het nooit!”

Toen werd Juultje wakker.

Het was morgen. Eerste Kerstdag.

Het Sterrenvrouwtje

(BIJ DE OMSLAGTEKENING)

DOOR M. C. VAN OVEN-VAN DOORN

ILLUSTRATIES VAN ADRI ALINDO

Oei! Fijn op tijd, al had hij even moeten hollen! Hein mikte zijn koffertje in het net en plofte op de houten bank in het lokaal-treintje; maar meteen sprong hij weer op en trok de brede leren riem met de gaatjes los van het koperen knopje, zodat het raampje denderend naar beneden gleed. Even je hoofd naar buiten steken om te zien hoe laat het precies was. Nog juist drie minuten voordat de trein wegreed! Had hij dat eventjes uitgemikt!

Meteen nog even zijn horloge gelijk zetten, het horloge dat hij een maand of vier geleden van vader en moeder gekregen had, op zijn twaalfde verjaardag. Nog even keek hij naar het drukke gedoe op het grote Arnhemse station, dat hij nu zo langzamerhand wel zowat uit zijn hoofd kende. Sinds hij begin September hier op de H.B.S. zijn intree had gedaan, was hij iedere veertien dagen naar huis geweest; Zaterdagmiddag om half twee op de trein en Zondagavond terug; overvloed van gelegenheid dus om precies uit te vinden wat er in dat Arnhemse station allemaal te beleven viel; als zijn kaartje bij de contrôle geknipt was, wist hij op de seconde af hoeveel tijd hij nog nodig had om met een vaartje van nul komma zes naar zijn treintje te hollen, o zo!

„Zeg jongeman, zou je dat raampje niet eens dicht doen?” vroeg een magere meneer, die in 't uiterste hoekje van de coupé terecht gekomen was en huiverend in zijn jaskraag dook. Gewoonlijk zijn meneren, die dergelijke opmerkingen in verhalen maken, nog al heel erg dik, maar deze was voor de verandering nu juist eens mager. Broodmager zelfs. Daarom had hij het zeker zo koud.

„Zeker meneer,” zei Hein gedienschtig, en hij ving aan, opnieuw aan de leren riem te sjoeren, totdat na enige vruchteloze pogingen het raampje moeizaam omhoog rees. Bedachtzaam bevestigde Hein het uitgesleten gaatje weer om de koperen knop; je had soms van die onaangename verrassingen....

Voor het gesloten raampje bleef hij kijken naar de chef, die hij juist kon zien staan in de verte en die eindelijk zijn spiegelei in de hoogte stak. Anderhalve minuut te laat!

Hein plofte voor de tweede maal op de bank, het locomotiefje pufte en fliot, en ze réden. Warempel, ze réden!

Nu was de tijd gekomen om je medereizigers eens te bekijken. De kouwelijke meneer zat al weer achter zijn krant en verder was er een juffrouw met een kind en een bos hultstakken. En dan zaten er ook nog zes soldaten die dikke boterhammen met worst aten en in spoorboekjes tuurden.

Hein verdiepte zich in overpeinzingen en zijn gedachten waren van tamelijk vrolijke aard. En waarom ook niet, als je met kerstvacantie naar huis gaat, en nog wel met een goed rapport in je zak! Natuurlijk was dat belangrijk, zo'n eerste rapport op een nieuwe school! Daar kon je duidelijk in zien, wat voor indruk je op de leraren gemaakt had, en een jongen uit een hogere klas had hem verteld, dat „ze”, (en die „ze” waren de leraren), dat „ze” die eerste indruk altijd bleven vasthouden, al die vijf jaar dat je op de H.B.S. bleef, of misschien nog wel langer! Hein moest er wat om lachen, om dat verhaal, en een van de soldaten vroeg hem of hij er soms binnenpretjes op na hield.

„Mogen wij 't ook eens horen, dan kunnen we meelachen,” zei een ander. Hein kreeg er een kleur van, maar hij was niet van plan om ook maar één woord los te laten.

„Gaat je geen steek aan,” deelde hij mede, een antwoord waar de zes militairen bijzonder veel behagen in schenen te scheppen.

„Da's nou niet aardig van je,” zei er een, en dat moest zeker ook weer erg grappig voorstellen, want er werd luidkeels om gelachen, hoewel Hein in de verste verte niet kon begrijpen wat er voor leuks aan was.

Maar wat kon 't hem eigenlijk ook schelen? Stil laten lachen, peinsde hij, en toen schoot het hem weer te binnen dat hij met vakantie naar huis ging, voor twee hele weken! O ja, bij oom Peter en tante Tine in Arnhem, waar hij tegenwoordig woonde, daar was 't natuurlijk ook heel gezellig, maar weet je, thuis is toch maar thuis. En bij oom Peter en tante Tine waren ook eigenlijk geen kinderen van zijn leeftijd, alleen Teun en Reint, de twee grote neven, die al haast student waren, en die altijd tegen je praatten op een toon die klonk of ze je voor de gek zaten te houden, zodat je nooit goed wist wat je antwoorden moest. Stel je voor, vanmorgen had Teun hem nog gevraagd, of hij Hein soms met de bokkenwagen naar 't station zou brengen; en Reint was aan komen lopen met een grote witte kaart met Hein's adres erop, die moest met een touwtje om zijn hals worden gehangen! Die flauwerds!

Maar wat stond er ook weer in moeder's laatste brief? O ja, dat vader in Januari voor een week of zes op reis zou gaan; helemaal naar Amerika; stel je voor! Fijn voor vader, hoor. En ook fijn dat ze eerst nog allemaal samen hun vakantie zouden hebben; o, een fijne kerstvacantie zou 't worden, dat stond vast, en nu zou er tijd zijn om allerlei dingen te doen waar je anders nooit aan toe kwam. Hij zou met vader samen de postzegelverzameling bijwerken; die hadden ze wel een beetje verwaarloosd in de laatste tijd. Vader was die verzameling begonnen toen hij zelf nog een jongen was, maar nu was hij van vader en Hein samen en ze werkten er samen aan; een pracht van een verzameling was het!

En dan zouden ze samen een heleboel muziek maken; die sonate van Mozart, die vader zo prachtig op de viool kon spelen! Hein had de piano-partij gestudeerd, en 't ging heus aardig goed; en misschien konden ze ook nog wel een nieuwe sonate instuderen, of misschien wel twee!

„Ongedurig dat die kinderen toch altijd zijn,” zei de juffrouw met de hulst.

„Pietje, ga nou niet aldoor op en af de bank, blijf nou eindelijk eens rustig zitten, kom, hier heb je een lekker balletje.” De kleverige lekkernij werd in Pietje's mond gestopt. „En denk er aan, niet bijten; dat is slecht voor je tanden.”

Dat „tje” had ze er wel af kunnen laten, vond Hein; het ding was haast zo groot als een ping-pong-bal!

Pietje haalde de kleverige bal uit zijn mond, stopte hem er weer in en ging nog een poosje met dit spelletje voort. Zeker om te kijken of hij soms een andere kleur kreeg. Niet Piet, maar de toverbal. Toen scheen Pietje te besluiten om zijn snoepje op te eten; je hoorde de harde knikker knersen tussen zijn kiezen.

„Kom haar hier, broer,” zei een van de soldaten, die tegenover de magere meneer zat, „dan mag je uit het raampje kijken.”

Dit voorstel leek Pietje zo gek nog niet, al was het hem niet om het naar buiten kijken te doen maar om het asbakje, waarvan je het deksel zo aardig op en neer kon laten wippen. Toen er flink wat as aan zijn kleverige handen zat, veegde hij die af aan de broek van de magere meneer.

„Moet je je handen weer vuil maken,” knorde zijn moeder.

De trein stopte en een van de militairen stapte uit.

„Nou Kees, doe ze thuis de groeten!” riep een van zijn makkers.

„'k Zal 't niet vergeten,” zei Kees.

„En van mij ook! Van mij ook!” brulden de anderen.

„Ja hoor, dan moet je die zelf maar gaan brengen!” zei Kees, en hij duwde Pietje achteruit, sprong op het perron en gooide het portier met een knal achter zich dicht.

Vooruit maar weer!

Hein raakte weer aan het soezen over alles en nog wat. Zou het nog gaan vriezen in de vakantie? Zou er nog iets van een flinke schaatsentocht komen, met vader? Als het hard vroom, wie weet, dan vroom de IJsel misschien wel dicht!

Plotseling luid misbaar. Pietje, die het plan had opgevat om weer naast zijn moeder plaats te nemen, was bij ongeluk op de bos hulst gaan zitten, met heel onprettige gevolgen. Pietje gilte zo hard dat Hein zich afvroeg of er soms aan de noodrem getrokken zou moeten worden en Pietje's moeder jammerde over haar platgedrukte hulst. Eindelijk toverde een van de soldaten een chocolade-reep uit zijn zak, en dat bleek een bijzonder goed middel om het gegil onmiddellijk te doen verstommen.

De hele verdere reis, die nog precies vijf minuten duurde, gebeurde er niets bizonders meer. En bij de volgende halte stapte iedereen uit, ook Hein, die in de haast zijn koffertje bijna vergat. Stóm van hem! Dat was hem nog nooit overkomen! Zou vader bij de uitgang staan?

Maar vader stond er niet. Alleen maar Wies en Jan, allebei een beetje koud en kleumerig van het lange wachten.

„Hallo!” riep Hein, en „Hallo!” riepen Wies en Jan, en toen Hein weer: „Is vader er niet?” Wat een vrij overbodige vraag was, want dat vader zich voor de aardigheid ergens verstopt zou hebben, moest je op zijn minst onwaarschijnlijk noemen.

„Vader moest koffers pakken,” zei Wies, en toen renden ze met hun drieën naar de bushalte en wachtten op de bus die hen verder naar huis moest brengen. Hein begreep er geen sikkepit van. Moest vader koffers pakken? Was daar dan zo'n haast bij? Het duurde toch nog veertien dagen voordat vader naar Amerika ging? Maar je moest ook maar liever niet al te best luisteren naar wat die kinderen zeiden.

Daar was de bus, en achter zijn broertje en zusje aan werkte Hein zich met zijn koffer naar binnen. Wies betaalde; erg gewichtig; moeder had haar geld meegegeven. „Zeg, waar willen jullie zitten?”

„Achterin, daar zit je het best,” verklaarde Jan; „daar wip je zo leuk.”

Het leek meer op door elkaar hossen dan op wippen, vond Hein, maar, nou ja, als hij zijn kleine broer daarmee plezier kon doen... „vooruit, Jan, dan wip jij maar,” en naast elkaar zaten ze op de achterbank; Hein kreeg verhalen

over de geiten en de konijnen en luisterde met een half oor. Raar dat vader zich nu al zo druk maakte over die koffers; niks voor hém, om daar al zo lang van te voren mee bezig te zijn. Ha, daar had je de schipbrug; nou, die IJsel stroomde heus nog net zo hard als anders; op ijs leek het in ieder geval helemaal niets! Schaatsenrijden, ho-maar!

De bus dreunde over de Koepoortsdijk en dan midden door het oude stadje, in de richting van de markt; Wies en Jan draaiden zich allebei om op de bank en drukten lun neuzen haast plat tegen de rammelende ruiten.

„Waar kijken jullie toch zo naar?”

„Even zien of het Sterrenvrouwtje er staat . . . ja, ja, ik zie een stukje van haar mooie rode kraampje, kijk dan, Hein, zie je het niet?”

„Ik zie juist een puntje van haar grijze muts, een heel klein puntje!” gilde Jan in de grootste opgewondenheid.

Ja natuurlijk, daar stond zij weer, het Sterrenvrouwtje, in haar rode kraampje met Kerstklokjes en Kestvogeltjes, net als vroeger! Of je dat ooit zou kunnen vergeten!

„Hebben jullie al Kerstklokjes gekocht, Jan?”

„Niks hoor, we hebben op jou gewacht, met alles en alles, wat dacht je wel?”

„We hebben zelfs nog geen Kerstboompje in huis,” zei Wies. „Helemaal niks nog. Je gaat toch mee om alles uit te zoeken, Hein?”

„Tuurlijk,” zei Hein. In Arnhem, toen hij op de gedachte gekomen was dat ze nu zeker alles wel zónder hem in orde zouden maken, toen had hij zichzelf voorgepraat dat het uitzoeken van Kerstballen eigenlijk ook maar een erg kinderachtig werkje was; maar nu het bleek dat de kinderen maar half pret zouden hebben als Hein niet mee ging, nu vond hij dat opeens toch wel erg fijn.

„Ik kies een blauwe,” zei hij.

„Ik een rode!” riep Jan vol geestdrift.

„Ik kies een zilveren,” zei Wies een beetje peinzend; „weet je, die vind ik het aller — aller mooist!”

„En Liesbetje dan? Wie kiest er voor Liesbetje?”

„Nou, dat doet moeder natuurlijk; tenminste, verleden jaar heeft moeder voor haar gekozen, maar misschien is ze nu wel opeens zo groot geworden dat ze het zelf kan!”

En intussen waren ze het stadje al uit en de bus reed door de Kraakse laan en bij de volgende halte moesten ze er uit! Nu was het Hein's beurt om zijn neus plat te drukken en even te kijken of hij hun oud gezellig huis in de verte al zag.

De bus remde knarsend en stond stil.

„Jô, vergeet je koffer niet!” brulde Jan.

„Ik vergeet nooit iets,” zei Hein, en in een bui van buitengewone vrolijkheid tilde hij de koffer over zijn hoofd, zodat die vlak voor de uitgang van de bus terecht kwam, en sprong er toen met een vaartje over heen. Je had de ogen van zijn broertje en zusje moeten zien! Minstens zo groot als theekopjes!

Toen holden ze met hun drieën wie het eerst op de stoep stond. Wat Wies won. Mooi hè, die drie w's. Maar je moet ook niet vergeten dat Hein met een zware koffer sjouwde en daarom niet zo vlug lopen kon. En misschien liet hij

het Wies ook wel expres winnen. Waarom zou hij zijn zus dat pleziertje niet gunnen? Het thuiskomen was voor Hein toch al zo heerlijk dat het winnen van een wedstrijd in het hardlopen hem weinig kon schelen.

Jan rukte aan de bel en meteen ging de voordeur al open. De eerste die naar buiten kwam rennen was Pluk, die luid blaffend tegen Hein op sprong.

„Stil maar jongen, je bent braaf!”

En achter Pluk kwam vader te voorschijn. Hoera!

„Vader, we hebben Hein meegebracht.”

„Jongens wat fijn! Hein, kerel, prettig dat we elkaar nog even zien!”

Hein lette nauwelijks op wat vader zei. „Vader, kijk eens, hier is mijn rapport!”

En meteen duwde hij zijn vader het dunne boekje in de hand, zette zijn koffer-tje bij de kapstok en liep door naar de huiskamer waar moeder bezig was en waar Liesbetje met haar poppen solde.

„Moeder, m'n eerste H.B.S.-vacantie, fijn hè, en m'n cijferlijst is goed, vader heeft hem al bekeken!”

Daar kwam vader aanlopen en samen bogen de hoofden van vader en moeder zich over het rapport van hun oudste. „Mooi Hein, dat is dik in orde,” hoorde hij vader's stem, maar eigenlijk drong het maar nauwelijks tot Hein door. Wat gebeurde er toch allemaal? Moeder stond hier ook al bij een open valies en in de gang stond allerlei bagage... „Zeg, gaan jullie soms op reis? Wat voeren jullie toch uit?”

„Vader gaat op reis, Hein, dat weet je toch, naar Amerika.” Moeder keek wat ongerust; het kon toch onmogelijk dat Hein dat niet wist?

„Nou ja, in Januari, maar daarvoor hoef je nu toch niet het huis overhoop te halen?”

„Maar jongen, heb je dan onze brief niet gekregen?”

„Een brief? Wat voor een brief?” Hein keek zijn ouders om de beurt met grote ogen aan.

„Er kwam gisteren bericht dat mijn vertrek vervroegd is en dat ik vanmiddag al weg moet,” zei vader; „moeder heeft het je dadelijk geschreven; heb je die brief dan niet ontvangen?”

„Toen ik vanmorgen naar school ging, was de post er nog niet geweest,” begon Hein; „en vanmiddag...”

Hein begreep nu opeens hoe de vork in de steel zat. Als er een brief voor hem kwam, in Arnhem, dan legde tante Tine die altijd op zijn kamer voor hem klaar. En zo was 't vanmorgen natuurlijk ook gebeurd.

Maar vandaag heel vroeg had Hein zijn koffertje al gepakt en beneden bij de trap klaar gezet; en toen hij om twaalf uur uit school kwam, toen had hij zo gauw mogelijk zijn boterhammen opgegeten en hij had afscheid genomen van oom en tante en hij was er meteen van door gegaan en op zijn kamer was hij helemaal niet meer geweest. O, maar wat een afschuwelijke geschiedenis was dat! Wat een vreselijke teleurstelling! Daar zaten ze nu, de twee Kerstdagen en het heerlijke Kerstfeest, waar hij zich zo veel van had voorgesteld, en dan de hele Kerstvacantie daarna, en allemaal zonder vader!

Toen merkte hij opeens dat vader en moeder hem allebei stonden aan te kijken, en Hein deed zijn uiterste best om zich goed te houden, al moest hij zich even op de lippen bijten.

„Da's een tegenvaller,” zei hij, en toen draaide hij zich om en liep naar de speelhoek van Liesbetje om wat met het kleine zusje te stoeien.

Maar de stoeipartij duurde niet zo lang als Liesbetje wel wilde.

„Vader, waar kan ik je nou mee helpen? Want jullie hebt het natuurlijk onzinnig druk gehad, om alles zo'n beetje voor elkaar te krijgen. Moet er nog iets aan de koffers gedaan worden? En hoe laat moet je nu precies weg?”

Het is een feit dat er nog heel wat werkjes ongedaan gebleven waren; Hein's hulp was er hoogst noodzakelijk bij nodig om voor vader's vertrek nog een en ander in orde te maken. Maar toch bleef er nog tijd over voor een rustig gesprek met vader en moeder in de studeerkamer, over, nou ja, dat doet er nou niet toe, en voor een kopje thee.

Maar de tijd schreed met rasse schreden voort en vlugger dan iemand verwacht had, kwam de auto al voorrijden, met vader's collega, die de reis zou meemaken. Wéér sjouwen met koffers, en dan . . . afscheid nemen. Hein wilde dat het nu maar allemaal voorbij was. Wies en Jan hingen aan Vader's hals en moeder, nou ja, moeder hield zich goed, maar iedereen kon begrijpen hoe moeilijk het voor haar was; zij tilde Liesbetje in de hoogte en ze bleven allemaal staan wuiven, tot de auto om de hoek van de straat verdween; richting Arnhem.

„Kom, het is koud,” zei moeder; „laten we naar binnen gaan.”

In de huiskamer draaide Hein het licht aan en hij trok de gordijnen dicht en het was er behagelijk en gezellig, al lag er nog veel onopgeruimde rommel. Moeder schonk voor allemaal nog een kopje thee, en toen haalde zij een van de allermooiste voorleesboeken uit de kast en las voor. Wies en Jan zaten vlak naast haar, ieder aan een kant en dicht over het boek gebogen. Liesbetje, die zoete hummel, speelde met haar liefste pop en alles zou heel vrolijk en gezellig geweest zijn als maar niet aldoor dat vervelende gevoel er was dat vader ontbrak, juist in die Kerstdagen, wanneer het zo heerlijk was om allemaal bij elkaar te zijn.

Hein luisterde even naar het verhaal, toen liep hij de kamer uit. Hij had met vader afgesproken dat hij de postzegelverzameling deze keer alleen zou bijwerken; er waren heel wat nieuwe postzegels bij gekomen, die zou hij uitzoeken en inplakken en daar zou hij nu meteen maar mee beginnen; in vader's werkkamer stond alles er al voor klaar. Kijk, een heel kistje vol postzegels! Nu eerst maar een bakje warm water uit de keuken halen en alles afweken. Hij verdiepte zich zó in deze bezigheid dat hij alle nare dingen een beetje vergat en toen moeder hem een uurtje later riep om te komen eten, hoorde hij 't niet eens. Wies moest hem komen halen. „Toe, Hein, kom je nou?”

„Och kind, zeur niet zo, ik kom al.”

Aan tafel — ja, toen was 't wel weer erg vervelend.

„Laat Hein maar op vader's plaats gaan zitten,” zei moeder, maar dat maakte de zaak niet beter. En toen opeens legde Jan zijn hoofd op de tafel en barstte in tranen uit.

„Kom jong, doe niet zo kinderachtig,” zei Hein knorrig; natuurlijk, ze vonden het allemaal vervelend dat vader er niet was, maar als die kinderen nou zó begonnen!

Moeder hield even op met het voeren van Liesbetje; „Jan, jongen, wat is er dan?”

En bijna onverstaaubar door 't gehuil kwam het er uit: nu hebben we geen kerstboom; en anders gaan we altijd met vader de kerstboom kopen; en nu hebben we niks, helemaal niks; en nou kunnen we ook geen Kerstmis vieren . . .”
 „Och welja Jan, natuurlijk wel!” moeder klopte hem even op zijn bol; „ja, natuurlijk, anders gaat vader altijd mee, maar al is vader er nu niet, een kerstboom kopen we toch! Wij allemaal samen!”
 „En ook ballen?”
 „Ja, zeker, ook ballen, en jullie mogen al die mooie dingen zelf uitkiezen, net

zo als andere jaren, in het kraampje bij het Sterrenvrouwtje!”

„Liesbetje ook mee?” vroeg het kleintje.

„Ja hoor, Liesbetje gaat ook mee; eet nu maar eerst je bordje leeg.”

„Wanneer gaan we dan?” vroeg Wies.

„Maandag,” beloofde moeder; „en Dinsdag is het Kerstmis, dan gaan we de boom versieren.”

Hein zei niets. Hij had helemaal geen zin meer in die kerstboomkoperij, nu het allemaal zo heel anders ging dan andere jaren. Nee, hij was heus niet van plan

om mee te gaan. Hij ging aan de postzegels werken, en piano studeren wilde hij ook wel, dát zou hij doen. En dan ging hij grote wandelingen maken met Pluk, die zeurde niet en die zanikte niet en die bracht je altijd in een goed humeur. Liesbetje werd slaperig en moeder bracht haar naar bed. „En dan straks nog een ganzenbordje, kinders? Doe je ook mee, Hein?”

„Nee moeder, ik ga weer aan mijn postzegels.”

Fijn was dat, dat je op dat kleine tafeltje in vader's kamer alles mocht laten liggen! Nu eerst eens kijken of alles droog was, en dan soort bij soort leggen.. In de huiskamer, naast vader's werkkamer, hoorde hij moeder en Wies en Jan lachen; zeker had er een de pot gewonnen!

Later, toen de kinderen naar bed waren, haalde Hein een van die prachtige avonturenboeken, die neef Teun hem had meegegeven, uit zijn koffertje, dat nog aldoor bij de kapstok stond, en hij ging bij moeder in de huiskamer zitten lezen. Moeder probeerde zo nu en dan een gesprekje, maar dat liep telkens op niets uit. Hein was zo verdiept in zijn boek dat hij het nauwelijks hoorde.

Om negen uur klapte hij zijn boek dicht en ging naar bed. Morgen was er nog een dag. O, het was natuurlijk ellendig dat vader er niet was, maar daarom was Hein nog niet van plan om zich in de vakantie te vervelen. Hij had genoeg te doen. Als hij thuis was, nou, dan had hij zijn postzegels en zijn piano en zijn boeken. Morgen ging hij een grote wandeling maken met Pluk, langs de oude IJssel of naar de Ulenpas, en Maandag ging hij al zijn oude vrienden van de lagere school eens opzoeken, Kees en Gert en... en toen dacht hij niets meer want hij sliep.

Maar die Zondag viel toch een beetje anders uit dan Hein gedacht had. O ja, die wandeling met Pluk ging door; maar eerst maakte hij grote ruzie met Jan, die hem met alle geweld met de postzegels had willen helpen en daarbij een kartelrandje van een van de zeldzaamste exemplaren beschadigde. En toen volgde er een onaangenaam twistgesprek met Wies, die er haar zinnen op had gezet om Hein op zijn wandeling te vergezellen. Alles goed en wel, maar Hein wilde haar doodeenvoudig niet mee hebben; ze kon thuis blijven en daarmee uit. En naar Liesbetje, waarmee hij anders zo gezellig kon stoeien, had hij helemaal niet omgekeken, tot groot verdriet van het kleine ding, dat zo dol was op haar grote broer.

Gelukkig had moeder een plannetje om met de kinderen kerstversiersels te gaan plakken. Dat was zo kwaad nog niet, vond Hein; dan kon hij er rustig tussenuit trekken.

Maar eigenlijk viel die wandeling, waarvan Hein zich tamelijk veel had voorgesteld, ook al niet mee. Pluk was ongezeggelijker dan ooit en het was naar, druilerig weer, en omdat hij het met de tijd niet precies goed uitgerekend had, moest hij veel eerder naar huis dan hij wilde.

Och, wat was alles toch landerig en náár. 't Kwam natuurlijk allemaal doordat vader er niet was! Die zou wel wat anders bedacht hebben! Ja, je kon er eigenlijk wel zeker van zijn dat het alles bij elkaar een héél vervelende vakantie zou worden!

En dan komt de Maandagmorgen; de dag voor Kerstmis. Moeder holt van de kamer naar de keuken en omgekeerd en de kinderen hollen achter haar aan.

Tot eindelijk Wies het niet langer uit kan houden: „nu gáán we dan toch een kerstboom halen, is 't niet zo, moeder? Nu gáán we dan toch eindelijk naar het Sterrenvrouwtje? Moeder, anders zijn alle dingen weg, gaan we nu gauw?”

„Ja, ja zeker,” zegt moeder lachend, en ze trekt Liesbtje haar manteltje aan en strikt de lintjes van haar mutsje vast; „kom kinderen, maak je dan klaar!”

En Wies, die tot het vaste besluit gekomen is dat geen smoesjes Hein zullen baten, opent met een zwaai de deur van de zitkamer, waar Hein zijn sonate studeert, en roept luidkeels: „Hein! We gaan naar het Sterrenvrouwtje! Nu dadelijk! Vergeet je het niet?”

„Ik vergeet nooit iets,” zegt Hein; hij heeft het beloofd en het moet dus gebeuren. Als hij alles vooruit geweten had!

Hij houdt op met studeren, doet de piano dicht en loopt de gang in. Hij trekt de voordeur open en op de stoep betoogt hij met luide stem dat hij al een kwartier staat te wachten. Daar komen Wies en Jan aan rennen, de jasjes nog maar half dicht geknoopt. En dan verschijnt moeder, met Liesbetje op de arm.

„Gezellig dat je ook meegaat,” zegt moeder, buiten adem van het haasten; maar Hein trkt een érg vervelend gezicht; voor zijn plezier is 't heus niet! Nog nooit heeft hij zich zó melig gevoeld; 't is maar goed dat Wies en Jan beter in de stemming zijn, die praten honderd uit en verheugen zich op de komende pret! Moeder luistert aldoor maar opgewekt naar alle vragen en opmerkingen, al zijn ze ook nóg zo onnnozel! Hoe is het mogelijk dat al die praatjes van de kinderen moeder niet vervelen en dat zij overal een vrolijk antwoord op weet!

In de Meipoortstraat kopen ze bij de bloemist een kerstboompje, o, 't hoeft helemaal zo groot niet te zijn, als 't maar mooi groen is en fris. Met grote open ogen staan Jan en Wies te kijken; is 't geen echte, prachtige kerstboom? En alsof 't vanzelf spreekt, duwt de bloemenkoopman het boompje in Hein z'n armen; „jij draagt het wel voor je moeder, is 't niet zo?”

Jan en Wies zijn al vooruit gehold; wie het eerst bij het kerstkraampje is... en als moeder en Hein aan komen lopen, knikt het Sterrenvrouwtje ze al uit de verte toe...

En daar is het allemaal weer, net zo als verleden jaar, die zacht heen en weer deinende zilveren slingers, de kleurige ballen, de kransjes, de als sneeuw zo witte vogeltjes en het blinkende gouden kerstlampje.

De kinderen staan daar heel stil en staren naar al dat moois, Jan trekt even aan moeder's mantel en fluistert: „Kijk dan toch, moeder, die kleine zilveren klokjes...”

Liesbetje strekt de handjes uit naar de grote glinsterende ster, die moeder uit een van de dozen heeft genomen en die het topje van de boom zal sieren... Onbewegelijk staan ze daar allemaal bij al het Kerst-schoons, dat daar ligt uitgestald, en ademloos blijft Hein kijken... de kleintjes in diepe aandacht verzonken, Liesbetje met haar lachend blij snoetje en de verlangend uitgestoken handjes, moeder's lief, jong gezicht, en de ogen van het oude vrouwtje, warm en stralend als twee heldere sterren, die een Kerstboodschap brengen uit een ver, onbekend land.

De tijd lijkt stil te staan.

En dan is het of er opeens een wonder gebeurt.

Hein heeft het kerstboompje op de grond gezet.

„Moeder, mag ik Liesbetje nu een poosje dragen? Ze wordt heus te zwaar voor je. En je moet de handen toch vrij hebben als je nog wat kopen wilt? Als je al die mooie versiersels in de tas wilt pakken? En al dat fijne goedje is zo teer, je wilt het toch zeker zelf meedragen naar huis? Wies en Jan nemen dan samen het boompje, ieder aan een kant, daar zijn ze toch sterk genoeg voor? En moeder, koop je dan ook die mooie zilveren ster, die je daar in je hand hebt? Je weet toch nog wel dat het vorige jaar onze ster verbrand is? Weet je nog wel hoe we allemaal schrikten toen die ster opeens in brand vloog? Een grote, een heel grote vlam, die door vader werd uitgedoofd? En ik weet zeker dat vader de zilveren ster, die je daar in je hand hebt, ook het allermooiste zou vinden!” „Mijn grote zoon,” zegt moeder, en even kijken haar ogen in die van Hein. Dan pakt hij het kleine zusje van moeder aan en Liesbetje juicht en springt op de arm van haar grote broer, zodat hij haar nauwelijks houden kan. Moeder koopt de grote zilveren ster en kleine klokjes en vogeltjes en nog veel meer. Met armen en tassen vol Kerstvreugde gaan ze naar huis.

